

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการวิจัยเพื่อพัฒนาสุขภาพทางเพศ

Programme for Sexual Health Development

ดำเนินโครงการโดย

ศูนย์วิจัยและพัฒนาเพศศาสตร์ศึกษา

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ได้รับการสนับสนุนจาก

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการวิจัยเพื่อพัฒนาสุขภาพทางเพศ

Programme for Sexual Health Development

ดำเนินโครงการโดย

ศูนย์วิจัยและพัฒนาเพศศาสตร์ศึกษา

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วันที่.....	12	ก.ย.	2546
เลขทะเบียน.....	00070		
เลขเรียกหนังสือ.....	RD6		
	37		
	3		

CCC-7

ได้รับการสนับสนุนจาก

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ชั้น 14 อาคาร เอส เอ็ม ทาวเวอร์

เลขที่ 979/17-21 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน

พญาไท กรุงเทพฯ 10400

โทร. 298-0455 โทรสาร 298-0476

Home page : <http://www.trf.or.th>

E-mail : trf-info@trf.or.th

ห้องสมุด

โครงการวิจัยเพื่อพัฒนาสุขภาพทางเพศ

PROGRAMME FOR SEXUAL HEALTH DEVELOPMENT

ดำเนินโครงการโดย

ศูนย์วิจัยและพัฒนาเพศศาสตร์ศึกษา

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

คณะผู้ดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยหลัก

ศาสตราจารย์นายแพทย์นิกร ดุสิตสิน

Dr. Jean Barry

ผู้วิจัยร่วม

1. ดร.รัตนา	สินธุภาค	5. นางบุญเทียม	เทพพิทักษ์ศักดิ์
2. นางไพลิน	ศรีสุขโข	6. นางจงกล	ตั้งอุสาหะ
3. นางสาวเชมิกา	ยามะรัต	7. นางสาวอรอุมา	ซองรัมย์
4. นางเอี่ยมพร	คชการ	8. นายแพทย์วีระ	นิชมวัน

ระยะเวลาที่ดำเนินโครงการ

4 ปี

ได้รับการสนับสนุนจาก

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยนี้สามารถดำเนินการจนลุล่วงได้ด้วยการสนับสนุนและความร่วมมือจากหลายฝ่ายที่คณะผู้วิจัยระลึกถึง และขอแสดงความขอบคุณไว้ ณ ที่นี้

คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ที่มองเห็นคุณประโยชน์อันจะเกิดจากโครงการวิจัย ให้การสนับสนุนทุนวิจัยและโอกาสในการดำเนินงานด้วยดีมาโดยตลอด

บุคคลสำคัญที่คณะผู้วิจัยต้องขอขอบพระคุณอย่างสูง 2 ท่านได้แก่ ศ.นพ.นิกร ดุสิตสิน นพ.วีระ นิยมวัน และคุณพ่อจิ้น แบร์ ที่ได้เป็นผู้จุดประกาย ผู้ให้คำปรึกษา แนะนำ เป็นกำลังเกื้อหนุนตลอดจนช่วยเหลืออย่างเต็มกำลัง และจริงใจเสมอมา

ลำดับต่อมา คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ศ.น.สพ.พีระศักดิ์ จันทระประทีป ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และ รศ.ดร.พาลภ สิงหเสนี ตันติยาสวัสดิกุล รองผู้อำนวยการฝ่ายวิจัย ที่สนับสนุนให้มีการดำเนินงานวิจัยทางด้านสังคมศาสตร์ในสถาบันฯ

โครงการวิจัยนี้เสร็จสิ้นได้ด้วยการช่วยเหลือดำเนินการจากบุคคล และเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานต่างๆ ซึ่งมองเห็นคุณค่า และประโยชน์ที่กว้างขวางจากโครงการฯ คณะผู้วิจัยต้องขอแสดงความขอบคุณอย่างสูง ได้แก่ คณะวิทยากรผู้ร่วมงานในโครงการวิจัย ย่อยการสร้างรูปแบบการให้ความรู้และสร้างเจตคติทางเพศที่ถูกต้องเหมาะสม โครงการงานย่อยการให้การปรึกษาปัญหาทางเพศ และโครงการงานย่อยการบำบัดรักษาปัญหาทางเพศ ตลอดจนกลุ่มบุคคลทุกเพศ ทุกวัยที่สนใจเข้าร่วมในโครงการงานย่อยดังกล่าว

โดยเฉพาะในส่วนโครงการงานย่อยการวิจัยคณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รศ.พญ. คุณหญิงสำหรี จิตตินันท์ ผู้จัดทำหนังสือตัวของหนู ที่เห็นคุณค่าของการวิจัยจึงยินดีอนุญาตให้นำหนังสือตัวของหนูมาใช้ในการวิจัยเรื่อง “ตัวของหนู”

ที่สำคัญ กลุ่มบุคคลซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างที่ยินดีร่วมมือให้ข้อมูลอย่างเปิดเผยในงานวิจัยทั้ง 6 เรื่อง ซึ่งคณะผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง และต้องขอขอบคุณอย่างยิ่ง ได้แก่ กลุ่มนักเรียน พ่อ แม่ และครู ในงานวิจัยเรื่อง “ตัวของหนู” กลุ่มผู้สูงอายุในงานวิจัยเรื่อง “สุขภาพทางเพศของผู้สูงอายุไทย” กลุ่มหญิงบริการในงานวิจัยเรื่อง “การใช้บริการทาง

เพศ ในมุมมองของสตรีผู้ให้บริการ" กลุ่มสตรีในงานวิจัยเรื่อง "การศึกษากลุ่มอาการก่อนมีประจำเดือน I และ II" และคณะครู นักเรียนโรงเรียนหาดอมราอักษรลักษณ์วิทยา ในงานวิจัยเรื่อง "การศึกษาความสนใจด้านเพศศึกษาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ"

คณะผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณสุนิพัช เปรมอมรกิจ นักวิจัยด้านจิตวิทยาการให้การปรึกษา ที่เป็นกำลังสำคัญช่วยสรุปรายงานด้านการให้การปรึกษา และคณะทำงานที่ทำให้ผลงานของโครงการปรากฏเป็นรูปธรรม ได้แก่ เจ้าหน้าที่ฝ่ายสถิติของสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ ที่ช่วยเหลือด้านการประมวลผล และเจ้าหน้าที่ฝ่ายเวชศาสตร์ประชากร ได้แก่ คุณอัญชลี เปรมมณี คุณปราลภ พรหมล้วน คุณสมทรง ตั้งกิติเสถียร คุณฉวีวรรณ ศรีสวัสดิ์ คุณณัฐธยาน์ ศรีบางจาด และคุณบังอร ทองวัง ที่เป็นกำลังสำคัญช่วยเหลืองานธุรการ จัดเตรียมอุปกรณ์ สถานที่ในกิจกรรมต่างๆ ของแต่ละโครงการย่อย งานจัดพิมพ์ต้นฉบับ ตลอดจนจัดทำรูปเล่มเอกสารประกอบโครงการงานย่อยทั้งหมด

ท้ายที่สุดคณะผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนในผลงานของโครงการนี้ไม่มากนัก้อย ซึ่งคณะผู้วิจัยไม่สามารถกล่าวได้หมด ณ.ที่นี้ ตลอดจนนักวิจัยผู้ร่วมโครงการที่มีความตั้งใจดี และสามารถดำเนินงานจนสำเร็จลงได้

บทคัดย่อ

RDG 393 0007

รหัสโครงการ : PG3/14/2539
 ชื่อโครงการ : โครงการวิจัยเพื่อพัฒนาสุขภาพทางเพศ
 ชื่อนักวิจัย : 1. ศ.นพ.นิกร ดุลิตสัน 2. Dr.Jean Barry
 3. ดร.รัตนา สินธุภัก 4. นางไพลิน ศรีสุขโข
 5. นางสาวเขมิกา ยามะรัต 6. นางเอี่ยมพร คชการ
 7. นางบุญเทียม เทพพิทักษ์ศักดิ์ 8. นางจงกล ตั้งอุตสาหะ
 9. นางสาวอรอุมา ชองรัมย์ 10.นายแพทย์วีระ นิยมวัน
 Email address : dnikom@chula.ac.th
 ระยะเวลาโครงการ : ตุลาคม ๒๕๓๙ - มกราคม ๒๕๔๔

โครงการวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบ ที่นำไปสู่การป้องกันและแก้ไขปัญหาทางเพศของ ประเทศ โดยรูปแบบที่พัฒนาประกอบด้วย การให้ความรู้แก่ประชาชน การให้การปรึกษาที่เป็นเครือข่าย การบำบัดรักษา และการวิจัยพฤติกรรมทางเพศของคนไทย

โดยดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนา

1. รูปแบบการให้ความรู้แก่ประชาชน ในกลุ่มต่อไปนี้ 1.1 สำหรับครู 1.2 สำหรับวัยรุ่น / วัยหนุ่มสาว (นักเรียน นิสิต นักศึกษา) 1.3 คู่สมรส / พ่อแม่ผู้ปกครอง 1.4 วัยกลางคน / วัยสูงอายุ

ด้วยการเสนอต้นแบบและทดสอบกับกลุ่มเป้าหมายขณะเดียวกันทำการประเมิน วัดผล และปรับปรุงจนได้รูปแบบสุดท้าย ที่พร้อมขยายผลอย่างกว้างขวาง รวมทั้งผลิตชุดการเรียนรู้-การสอน (Learning Packages) ที่ประกอบด้วย แผ่นใส คู่มือการสอนเพศศาสตร์ศึกษา เอกสารคำสอน และโปสเตอร์ เพื่อใช้ประกอบในการพัฒนารูปแบบ

2. รูปแบบการให้การปรึกษาทางโทรศัพท์ และรายบุคคล จัดตั้งเครือข่ายเพื่อทำงานร่วมกัน และการส่งต่อ ด้วยวิธีการสร้างเครือข่ายพร้อมทั้งกำหนดมาตรฐานการให้การปรึกษา เพื่อขยายบริการได้ทั่วถึง และมีคุณภาพ รวมทั้งผลิตคู่มือการให้การปรึกษาปัญหาทางเพศ

3. รูปแบบการส่งเสริมการบำบัดรักษา โดยจัดการอบรมบุคลากรทางการแพทย์ และสาธารณสุข ที่สนใจ ให้สามารถบำบัดรักษาได้ในระดับหนึ่งก่อนส่งต่อให้ผู้เชี่ยวชาญ ด้วยการจัดอบรมที่เหมาะสมทั้งเนื้อหา และระยะเวลา ซึ่งทำให้ผู้สนใจสามารถมาเข้าอบรมได้ และนำไปปฏิบัติได้จริง ขณะเดียวกันก็พัฒนาให้เป็นรูปแบบที่จัดได้บ่อย และยั่งยืน

4. การวิจัยพฤติกรรมทางเพศที่เป็นปัญหาสังคมในคนไทย เพื่อหาแนวทางป้องกัน และ/หรือแก้ไข

จากผลการศึกษาสรุปได้ว่า รูปแบบการให้ความรู้ การให้การปรึกษาและการบำบัดรักษาที่ได้พัฒนาขึ้นได้ผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ เป็นที่น่าพอใจ เนื่องจากก่อให้เกิดผลเป็นรูปธรรม คือ

1. มีการยอมรับและเข้าใจเรื่องเพศศึกษามากขึ้น โดยเฉพาะในสถานศึกษา และหน่วยงานที่โครงการเข้าไปจัดกิจกรรม เนื่องจากโครงการนี้เป็นโครงการใหญ่โครงการแรก ทำให้มีการตื่นตัว ในกลุ่มสื่อสารมวลชน และมีการพูดคุยเกี่ยวกับปัญหาทางเพศมากขึ้น

2. มีครูผู้ผ่านการอบรมให้มีความเข้าใจเพศศาสตร์ศึกษาเป็นจำนวน 500 คน ทำให้เกิดเครือข่ายเพศศึกษาในกลุ่มโรงเรียนมัธยม จ.สมุทรปราการ โดยได้รับการสนับสนุนทุนเพื่อจัดการอบรม จากกองทุนพัฒนาประชากรแห่งสหประชาชาติ (UNFPA)

3. ผลิติดูแลการให้การปรึกษาปัญหาทางเพศจำนวน 154 คน ทำให้เกิดเครือข่ายการให้การปรึกษาปัญหาทางเพศทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

4. อบรมเจ้าหน้าที่แพทย์และสาธารณสุขจำนวน 50 คน ให้สามารถให้บริการบำบัดรักษาปัญหาทางเพศแก่ประชาชนได้

5. มีชมรมเพศศาสตร์ศึกษา ซึ่งจัดประชุมให้ความรู้และออกจดหมายข่าว (newsletter) แก่สมาชิกและประชาชนทั่วไป

6. ผลงานที่ได้ทำให้โครงการกลายเป็นแหล่งอ้างอิงทางวิชาการด้านเพศศาสตร์ศึกษา โดยเฉพาะกับกรมสุขภาพจิต กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข และกรมวิชาการ กรมสามัญศึกษา สถาบันราชภัฏกระทรวงศึกษาธิการ

7. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ยอมรับ และเห็นความจำเป็นในเรื่องเพศศาสตร์ศึกษา ได้อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเปิดหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาเพศศาสตร์ (สหสาขาวิชา) โดยเริ่มในปีการศึกษา 2545

8. ได้รับความไว้วางใจจากกรมวิเทศสหการ และ กองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติ (UNFPA) ให้จัด "Regional Workshop on Counselling for Reproductive Health in Adolescence" ให้แก่บุคลากรในประเทศไทย และประเทศเพื่อนบ้าน 10 ประเทศ ในวันที่ 3-14 กันยายน 2544

จากการศึกษาคณะผู้วิจัยมองเห็นถึงการนำผลที่ได้ไปขยายผลในทางปฏิบัติ เพื่อเป็นประโยชน์ทั้งในเชิงวิชาการ และประชาชนทั่วไป ได้แก่

- ควรให้มีการเผยแพร่และขยายผลการให้ความรู้แก่ประชาชนในกลุ่มต่างๆ ให้มากขึ้นได้ โดยการอบรมพยาบาล หรือครู/ อาจารย์ ให้นำชุดการเรียนรู้-การสอน (Learning Packages) ไปอบรมบุคคลเป้าหมายต่อไป

- ปรับและขยายการอบรมการให้การปรึกษาปัญหาทางเพศออกไปสู่ส่วนภูมิภาค

- ขยายการอบรมการบำบัดรักษาไปสู่ส่วนภูมิภาคด้วย

- ควรมุ่งพัฒนาศูนย์วิจัยและพัฒนาเพศศาสตร์ศึกษา ให้เป็นศูนย์เชี่ยวชาญเฉพาะทาง (Centre of Excellence) ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- เพื่อการพัฒนาด้านเพศศึกษาระยะยาวและยั่งยืน โดยเฉพาะในโครงการหลักสูตรปริญญาโท สาขาเพศศาสตร์

- เพื่อเป็นแหล่งอ้างอิง/ ฐานข้อมูล ให้แก่หน่วยงานหรือสถาบันอื่นที่เกี่ยวข้อง

Abstract

Project Code : PG3/14/2539

Project Title : Programme for Sexual Health Development

Investigators : 1. Prof.Nikorn Dusitsin 6. Mrs.Euamporn Kochagam
 2. Dr.Jean Barry 7. Mrs.Boonteim Theppitaksak
 3. Dr.Ratana Sindhuphak 8. Mrs. Chongkol Tangusaha
 4. Mrs.Pailin Srisookho 9. Miss Onuma Songrum
 5. Miss Khemika Yamarat 10. Vira Niyomwan M.D.,MPH.

Email address : dnikom@chula.ac.th

Project Duration : 1996 September- 2001 January

Overall objectives To develop a comprehensive modules to help alleviate and/or solve sexual problems of the country.

Specific objectives 1. To develop sex education "Learning Packages" for teaching 1.1 school teachers 1.2 adolescence and youths (school and university students) 1.3 married couples/ parents 1.4 middle aged/ senior citizens. To develop prototype and conduct successive testing in target population. Final "Learning Packages" for special groups will be formulated consisting of transparency sets, manuals, posters and charts. The teaching approach will be problem-based, participatory and teaching of relevant life skills. Standardized "Learning Packages" will be distributed to appropriate nurses and teachers after a proper training.

2. To develop a national network for telephone and individual counselling for sexual problems. A 10-day workshop plus 6 months of practical training will be standardized, tested and used for further training of health personnel and related professions in counselling for sexual problems. Relevant centres will be identified and a collaborative network will be formulated to implement counselling services.

3. A 3 1/2-day workshop on practical therapeutic management of sexual problems will be standardized with the aims for self-reliance and sustainability.

4. Specific research into sexual behavioural aspects will be carried out to facilitate the first three objectives.

Methodology Action (operations) research.

Outputs / outcomes 1. The programme has created considerable awareness concerning the country's sexual problems and better understanding of scopes of sex education among mass media, parents, teachers and health personnel.

2. Five hundred teachers in Samutprakarn province have been trained for knowledge and advocacy of sex education. This programme is supported by United Nations Population Funds. There have been noticable attitude changes among teachers who are trained in the 2-day workshop. Networks of schools interested in sex education have been formed.

3. One hundred and fifty four people have attended the workshop on counselling for sexual problems. A network of counselling centres (9 centres in Bangkok and 6 centres in the provinces) has been organized. A monthly case conference is regularly conducted for the benefit of the network. A referral system for cases that need specialized management is established.

4. Fifty health personnel from the Public Health Ministry and private sectors attended the workshop on practical therapeutic management of sexual problems.

5. A sexology club has been established holding a monthly meeting. Subscribed members and the public are invited to attend. A quarterly newsletter has been distributed to club members free of charge.

6. Although the programme is in its early development stage, it has already become a reference resource for other organizations eg. Department of Mental Health, Department of Health of the Ministry of Public Health and the Ministry of Education.

7. Chulalongkorn University realizing the need for sex education has granted the University Graduate School permission to offer a master's degree in human sexuality beginning 2002. Our "Programme" will coordinate the master's degree.

8. Our "Programme" has been entrusted by the Department of Technical and Economic Co-operation (DTEC) and United Nations Population Fund (UNFPA) to organize the "Regional Workshop on Counselling for Reproductive Health in Adolescence" for Thailand and 10 neighbouring countries, 3-14 September 2001.

Future plans

1. To organize training courses for appropriate nurses and teachers to use "Learning Packages" to expand sex education programme nationwide.

2. To extend the workshop on counselling for sexual problems to the provinces using the modified standard module. To enlarge the counselling network into the provinces.

3. To organize workshops on practical therapeutic management of sexual problems in the provinces on request.

4. To see designation of the present centre as a "Centre of Excellence" in order to attract more resources from Chulalongkorn University.

4.1 To strive for self-reliance and sustainability for a long-term development in sex education particularly the master's degree in human sexuality.

4.2 To develop a database on human sexuality that can be shared with other related institutions in Thailand.

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	i
บทคัดย่อ.....	iii
Abstract.....	v
สารบัญ.....	vii
I. ความเป็นมาและความจำเป็นของโครงการ.....	1
II. วัตถุประสงค์ของโครงการ.....	13
III. การสร้างรูปแบบการให้ความรู้ทางเพศ.....	17
III.I เพศศาสตร์ศึกษาสำหรับครู.....	21
III.II เพศศาสตร์ศึกษาสำหรับวัยรุ่นหรือวัยรุ่นหนุ่มสาว.....	31
III.III เพศศาสตร์ศึกษาสำหรับคู่สมรส / พ่อแม่ ผู้ปกครอง.....	35
III.IV เพศศาสตร์ศึกษาสำหรับวัยกลางคนและวัยสูงอายุ.....	43
IV. การให้การปรึกษาปัญหาทางเพศ.....	47
IV.I การสร้างศูนย์การให้การปรึกษาทางเพศอย่างเป็นระบบ และการผลิตบุคลากรเป็นผู้ให้การปรึกษา.....	53
IV.II บริการให้การปรึกษาทางเพศทางโทรศัพท์และรายบุคคล.....	67
IV.III การเชื่อมโยงเป็นรูปแบบการให้การปรึกษาที่เป็นระบบ.....	71
V. การบำบัดรักษาผู้มีปัญหาทางเพศ.....	77
VI. การวิจัย.....	84
VI.I ตัวของหนู.....	89
VI.II สุขภาพทางเพศของผู้สูงอายุไทย.....	91
VI.III การใช้บริการทางเพศ ในมุมมองของสตรีผู้ให้บริการ.....	93
VI.IV การศึกษากลุ่มอาการก่อนมีประจำเดือน (I).....	95
VI.V การศึกษากลุ่มอาการก่อนมีประจำเดือน (II).....	97
VI.VI การศึกษาความสนใจด้านเพศศึกษาของนักเรียน ระดับมัธยมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ.....	99
เอกสารอ้างอิง	101

สารบัญ

ประกอบด้วย

- ภาคผนวกที่ 1 ศูนย์ปรึกษาคุณภาพชีวิต
- ภาคผนวกที่ 2 เนื้อหาหลักสูตรการให้การปรึกษาปัญหาทางเพศ
- ภาคผนวกที่ 3 การประชาสัมพันธ์
- ภาคผนวกที่ 4 ผู้เข้ารับการอบรมการให้การปรึกษาปัญหาทางเพศ
- ภาคผนวกที่ 5 การเสวนาความรู้ของชมรมเพศศาสตร์ศึกษา
- ภาคผนวกที่ 6 การประชุมวิเคราะห์กรณีศึกษา
- ภาคผนวกที่ 7 สถิติผู้รับบริการปรึกษาปัญหาทางเพศทางโทรศัพท์และรายบุคคล

สารบัญเอกสารประกอบการอบรม

ประกอบด้วย

- เอกสารหมายเลข 1 คู่มือการสอนเพศศาสตร์ศึกษาระดับมัธยม
- เอกสารหมายเลข 2 คู่มือการอบรมการให้การปรึกษาปัญหาทางเพศ

สารบัญงานวิจัย

ประกอบด้วย

- รายงานวิจัย 1 ตัวของหนู
- รายงานวิจัย 2 สุขภาพทางเพศของผู้สูงอายุไทย
- รายงานวิจัย 3 การใช้บริการทางเพศในมุมมองของสตรีผู้ให้บริการ
- รายงานวิจัย 4 การศึกษากลุ่มอาการก่อนมีประจำเดือน (I) การสำรวจโดยการตอบแบบสอบถาม
- รายงานวิจัย 5 การศึกษากลุ่มอาการก่อนมีประจำเดือน (II) การสำรวจโดยการบันทึกอาการทุกวัน
- รายงานวิจัย 6 การศึกษาความสนใจด้านเพศศึกษาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ

1. ความเป็นมาและความจำเป็นของโครงการ

ความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนความรับผิดชอบในเรื่องเพศของเยาวชนไทย หนุ่มสาว วัยทำงาน พ่อแม่ผู้ปกครอง ชายหญิงทั่วไป และแม้แต่ผู้สูงอายุ ยังไม่เป็นที่น่าพอใจอย่างยิ่ง ทั้งความน่าเชื่อถือในข้อมูล แหล่งความรู้ ผู้ให้ความรู้ ผู้ให้การปรึกษาแนะนำ และผู้ดูแล รักษาผู้ประสบปัญหาทางเพศก็ยังขาดแคลนอยู่มาก สถานการณ์เช่นนี้ ทำให้ปัญหาทางเพศ มีมากและทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น ทั้งการสำส่อนทางเพศ การข่มขืน การตั้งครรภ์นอกสมรส การทำแท้ง การหย่าร้าง และการแตกสลายของครอบครัว การวางแผนครอบครัว การทำ คัลยกรรมทางเพศที่ไม่จำเป็น การใช้ยากระตุ้นทางเพศ การติดต่อของโรคทางเพศสัมพันธ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรคเอดส์ เป็นต้น

ปัญหาเหล่านี้ยังมีผลกระทบโดยตรงต่อเศรษฐกิจ สังคม คุณภาพชีวิตและสุขภาพ ของประชาชน และกระทบต่อประเทศโดยรวม จากการประชุมประชากรโลกขององค์การ สหประชาชาติ ซึ่งจัดขึ้นทุก ๆ 10 ปี ได้จัดไปแล้วรวม 3 ครั้งนั้น ในการประชุม 2 ครั้งแรก ได้เน้นว่า

ประชากรศึกษา การวางแผนครอบครัว และเพศศึกษา มีความสำคัญและ จำเป็นยิ่งต่อประชากรโลก ซึ่งใน 2 ทศวรรษที่ผ่านมา ความรู้เรื่องการวางแผน ครอบครัวและประชากรศึกษา ได้พัฒนาไปอย่างเป็นที่น่าพอใจยิ่ง แต่ในการประชุม ครั้งที่ 3 ซึ่งจัดขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1994 (พ.ศ. 2537) ยังคงระบุถึงความจำเป็นของ เพศศึกษาเพียงเรื่องเดียว ที่ยังขาดอยู่และจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับประชากรโลก (Population Reference Bureau, 1994)

สาเหตุหลักที่เรื่องเพศศาสตร์ศึกษา (Turner และ Rubinson 1993; นิกร และคณะ, 2543) ยังคงเป็นปัญหาใหญ่ในสังคมไทยนั้นมีอยู่หลายประการคือ

1 บทนำ

1.1 นักเรียน

เพศศึกษาขณะนี้ มีสอนอยู่แต่เพียงในโรงเรียนเท่านั้น ซึ่งถ้านักเรียนทุกคน ได้รับความรู้เรื่องนี้จริง นักเรียนเหล่านี้เป็นเพียงประชากรส่วนน้อยนิดของสังคมเท่านั้น

การที่ทุกวันนี้สังคมเราทิ้งเรื่องเพศศึกษา ให้โรงเรียนและอาจารย์ผู้สอนรับผิดชอบแต่เพียงฝ่ายเดียวคงจะไม่เพียงพอ ผู้ใหญ่นอกโรงเรียน ดังแผนภูมิที่ 1 (หน้า 5) คงจะต้องมีความรู้ และมีทักษะเพียงพอที่จะสื่อสาร และปฏิบัติต่อคนในสังคมด้วยกันด้าน ความสัมพันธ์ระหว่างเพศได้ โดยเฉพาะกับผู้ที่มีอายุเยาว์วัยกว่าที่อยู่ใกล้ชิด ทั้งนี้ผู้ใหญ่กับ เด็กคงจะต้องเข้าใจและร่วมมือกันมากขึ้น ในการที่จะจรรโลงสังคมให้ดีขึ้น การให้ความรู้ และบริการทางเพศศาสตร์ศึกษา จึงจำเป็นต้องหาทางกระจายอย่างเหมาะสมให้ผู้ใหญ่ เหล่านี้ ในทุกระดับด้วย

หากถามคำถามว่า แต่ละโรงเรียนมีครูสอนเพศศึกษาที่สามารถให้การปรึกษาได้จริงหรือไม่ โรงเรียนส่วนใหญ่ต่างก็แน่ใจว่าสามารถให้การปรึกษาได้ แต่ไม่มี นักเรียนมาขอปรึกษา สาเหตุเป็นอย่างไรนั้น คงมีหลายกรณีแต่อย่างไรก็ตาม ผลก็คือ โรงเรียนส่วนมาก ไม่มีการให้การปรึกษาด้านเพศศึกษา เด็กนักเรียนจำนวนไม่น้อยที่มี ปัญหาทางเพศ ก็มักหาทางออกกันเอง ปรึกษาเพื่อนบ้าง ลองถูกลองผิดกันไป ปัญหาของ เด็กนักเรียนทั้งชายหญิงจึงพบอยู่ทั่วไป (สุมนา และคณะ, 2531) ประกอบกับสภาพสังคม ในปัจจุบันทำให้มี แนวโน้มที่น่าเป็นห่วงยิ่งขึ้น

ในขณะที่นักวิชาการทั้งหลายยังไม่ได้ทำอะไรจริงจัง สังคมไม่เห็นความสำคัญ และความจำเป็นของการให้ความรู้ และบริการให้การปรึกษาทางเพศ กระแสโลกาภิวัตน์ ก็กระหน่ำใส่กลุ่มนักเรียนและหนุ่มสาวอย่างหนักแล้ว

1.2 นิสิต นักศึกษา

บางทีผู้ใหญ่เข้าใจว่าเพศศึกษาไม่จำเป็นอีกแล้ว เพราะเรียนมาแล้วจาก โรงเรียน แต่ในความเป็นจริงแล้ว นิสิตนักศึกษาเหล่านั้นจำนวนมาก อาจลืมไปเกือบหมด

แล้ว เพราะว่าขณะที่เป็นเด็กนักเรียนนั้นเขายังไม่มีความต้องการ (needs) ในเรื่องที่เป็น บทเรียนขณะนั้น

ในที่สุดข้อมูลเรื่องเพศก็เป็นความรู้ที่ได้มาผิด ๆ ถูก ๆ ทั้งจากเพื่อน จากนิตยสารราคาแพง ๆ ซึ่งจะมีคอลัมน์ทางเพศอยู่บ้าง หลายเรื่องก็ใช้ได้ แต่หลายเรื่องก็ใช้ไม่ได้ ไม่มีใครควบคุมมาตรฐาน บ่อยครั้งก็เป็นเรื่องโป๊ (pornography) ที่แฝงเข้ามาอยู่ในรูปวิชาการ นอกจากนั้นหนังโป๊ หนังสือโป๊ วีดีโอ คอมพิวเตอร์เกมส์ที่มีทั่วไป ผู้ผลิตทำให้เกิดความตื่นเต้น ทำเพื่อขายสินค้าเท่านั้น ไม่ได้คำนึงถึงความถูกต้องหรือผลเสีย อันอาจเกิดขึ้นได้ภายหลัง

นักศึกษาวัยรุ่นปัจจุบันจำนวนไม่น้อยที่มีค่านิยมไม่เหมาะสม เช่น กลุ่มที่มีรถยนต์ โทรศัพท์มือถือ จะแข่งกันไปจับนักศึกษาหญิงโดยเฉพาะที่อยู่ต่างสถาบัน แล้วใช้กลอุบาย “พันทึง” หรือหมายถึง การได้มีเพศสัมพันธ์กับหญิงแล้วไม่ต้องรับผิดชอบ ซึ่งนับว่าเจตคติเหล่านี้กำลังเกิดขึ้นก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และน่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง

1.3 ผู้ปกครอง

ผู้ปกครอง มักจะฝากความหวังไว้กับโรงเรียน แต่กว่าที่ **เด็ก** จะเข้าโรงเรียนก็อายุ 5-6 ปีแล้ว เมื่ออายุ 6 ขวบนั้น (อรศรี, 2535) สมองของเด็กได้เจริญเกือบเต็มที่ และได้บันทึกข้อมูลพื้นฐานไว้แล้ว เด็กจะโตไปเป็นชายจริงหรือหญิงแท้หรือไม่ ก็ได้วางรากฐานไว้แล้ว

ดังนั้นความรักความอบอุ่นในครอบครัว ความเข้าใจดีระหว่างสมาชิกในครอบครัว จะมีผลในทางสร้างสรรค์ต่อการพัฒนาการทางพฤติกรรมทางเพศของเด็ก ซึ่งเป็นเสมือนการสร้าง ภูมิคุ้มกันทางสังคมให้แก่เด็ก ฉะนั้นเด็กที่มาจากครอบครัวที่ดี ย่อมได้เปรียบที่มี ภูมิคุ้มกันทางสูง ส่วนเด็กที่มาจากครอบครัวที่แตกแยกหรือมีปัญหา ก็มักจะเป็นเหยื่อของสังคมได้ง่าย ทั้งด้านความสามารถในการควบคุมอารมณ์ ยาเสพติด และการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่พึงปรารถนา

ผู้ปกครองจึงมีความจำเป็นต้องเรียนรู้เรื่องเพศเพื่อใช้ในการอบรมเลี้ยงดูลูกตั้งแต่เยาว์วัยก่อนเข้าโรงเรียน โดยมีความรู้ความมั่นใจในการสื่อสารเรื่องเพศกับลูก ๆ เมื่อเด็กสงสัยมีปัญหาถูกญาติพี่น้องทำร้ายทั้งร่างกายและจิตใจ (Incest / child abuse) หรือต้องการคำแนะนำ เป็นต้น

1.4 วัยกลางคนและผู้สูงอายุ

ความต้องการของผู้ใหญ่วัยกลางคนในเรื่องเพศศาสตร์ศึกษา และบริการการปรึกษาแนะนำ รวมทั้งการแก้ไวนั้น มีอยู่มากเช่นกัน เช่น ผู้หญิงวัยหมดประจำเดือน (menopause) เมื่ออายุประมาณ 50 ปี เนื่องจากรังไข่หยุดทำงานแล้ว ฮอโมนเพศหญิงลดลงมาก ผู้หญิงจำนวนมากจึงมีปัญหา อันเนื่องมาจากการขาดฮอโมน มีผลทำให้ช่องคลอดแห้ง อักเสบง่าย มีสิ่งหลอกลื่นไม่เพียงพอ เจ็บปวดเวลามีเพศสัมพันธ์ (Dusitsin และ Snidwongs, 1994) จึงมีไม่น้อยที่สามีของผู้หญิงวัยนี้ ไปมีเพศสัมพันธ์กับคนอื่น

จากการศึกษาหญิงไทยในกรุงเทพมหานคร (Chompootweep และคณะ, 1993) ในปี พ.ศ. 2531 ซึ่งมีอายุระหว่าง 45- 59 ปี และหมดประจำเดือนแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี จำนวน 2,354 คน พบว่าแม่บ้านที่ยังอยู่กินกับสามีนั้นมีถึงร้อยละ 60 ที่ไม่มีความต้องการทางเพศ และแทบจะไม่มีเพศสัมพันธ์แล้ว

หากว่าความเป็นจริงเป็นเช่นนี้ สามีของแม่บ้านเหล่านี้จะไปหาทางออกที่ไหน สถิติการติดเชื้อเอดส์ในครอบครัวที่สูงขึ้น อาจเกิดจากสาเหตุนี้ด้วยก็ได้

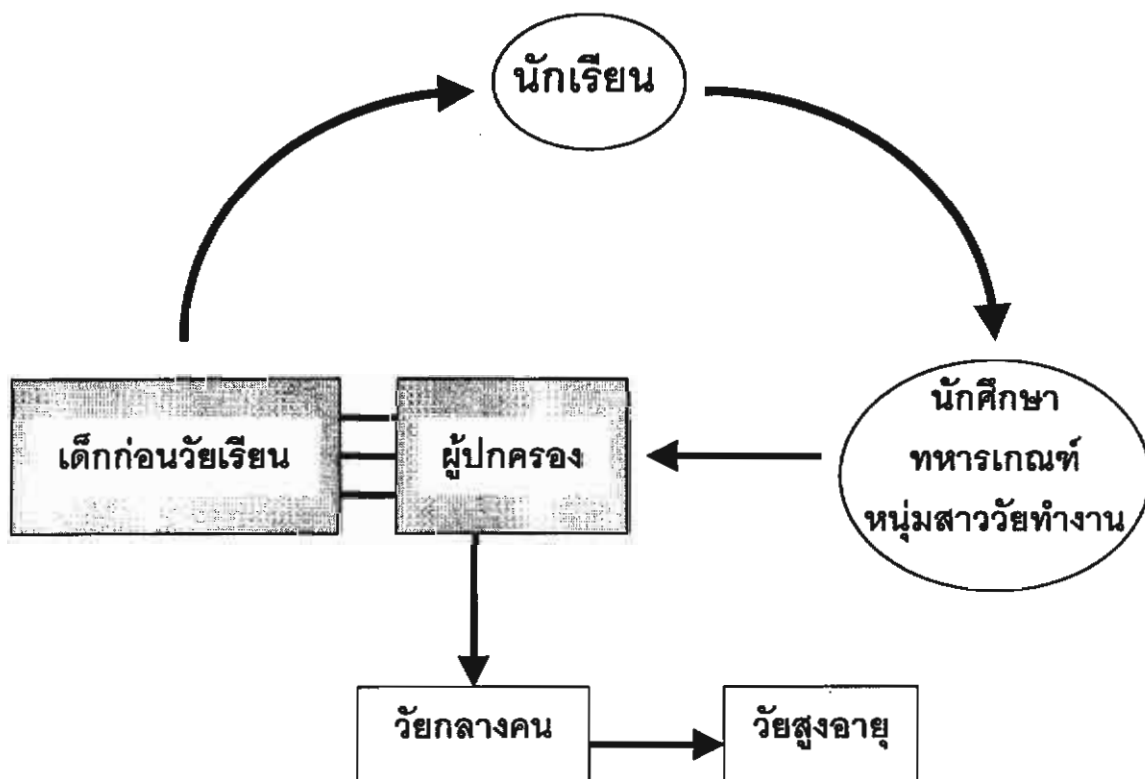
นอกจากนี้ ปัญหาในชายวัยกลางคน เนื่องมาจากการพร่องฮอโมนเพศชาย (Partial Androgen Deficiency in Ageing Males หรือ PADAM) ทำให้ผู้ชายมีสมรรถภาพทางเพศถดถอย ก็เป็นปัญหาสำคัญที่พบได้ค่อนข้างบ่อยในผู้ชายไทยด้วย

ปัญหาของผู้สูงอายุเองก็พบเช่นกัน จากการศึกษาความต้องการการดูแลสุขภาพพยาบาลของผู้สูงอายุในชมรมและสถานสงเคราะห์ผู้สูงอายุทั้ง 4 ภาคในประเทศไทย จำนวน 314 คน โดยประนอมและจิราพร (2537) พบว่า กิจกรรมการพยาบาลด้านการส่งเสริมสุขภาพในชมรมผู้สูงอายุ และสถานสงเคราะห์ทั่วไป ซึ่งมีถึง 18 กิจกรรม

(กิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพ ได้แก่ การสอบถามอาการเจ็บป่วย คำแนะนำแหล่งบริการสุขภาพ การเปลี่ยนแปลงของร่างกาย การดูแลสุขภาพกายและปัญหาสุขภาพจิต การใช้ยาสามัญประจำบ้าน ประเภทของอาหารที่เหมาะสม การเคลื่อนไหวที่ปลอดภัยเกี่ยวกับเรื่องเพศ การให้ความช่วยเหลือของเจ้าหน้าที่ การแนะนำชมรม การยอมรับเป็นสมาชิก การยอมรับเป็นผู้อาวุโส การให้ความสำคัญในความสามารถ การแจ้งล่วงหน้าก่อนที่จะให้การพยาบาล และการบอกปัญหา ความรู้สึกและความต้องการเป็นต้น)

ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ได้รับบริการต่าง ๆ เหล่านี้ และมีความพอใจ แต่มากกว่าร้อยละ 50 ของผู้ใหญ่วัยชายและหญิงต้องการให้มีบริการเพิ่มเติมจากบริการทั้ง 18 อย่างนั้น คือ บริการการให้ความรู้ และการปรึกษาแนะนำปัญหาทางเพศ

แผนภูมิที่ 1 วงจรเพศศึกษา

จึงอาจสรุปได้ว่าเพศศาสตร์ศึกษาที่มีอยู่นั้นยังไม่ครบวงจร คือประชาชนทั่วไปทุกเพศ และทุกวัยมีความต้องการ และมีความจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้เรื่องเพศที่เหมาะสมกับเพศและวัยของตน

ยังมีเยาวชนวัยรุ่นอีกมากที่อยู่นอกระบบโรงเรียน มีนินิต นักศึกษาทหารเกณฑ์ หนุ่มสาววัยทำงาน กรรมกรผู้ใช้แรงงาน คนงานโรงงานอุตสาหกรรม และชายหญิงในวงการธุรกิจต่าง ๆ ซึ่งในวงจรชีวิตต้องพบกับประสบการณ์ที่มีความจำเป็น และต้องการในการเรียนรู้เรื่องเพศที่ถูกต้องและเหมาะสม ให้มีทักษะมากพอที่จะสื่อสารกับผู้อื่น และสามารถนำไปใช้ได้ในการดำเนินชีวิตอย่างประสบความสำเร็จ

แม้แต่บุคลากรซึ่งเป็นผู้ให้บริการทางสาธารณสุขแก่ประชากรเอง ตั้งแต่ระดับแพทย์ลงไปก็น่าคิดว่ามีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องเพศศาสตร์ศึกษาอย่างเพียงพอเพื่อนำความรู้นี้ ไปประยุกต์ใช้ในการให้บริการ ที่เกี่ยวข้องกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โดยเฉพาะในการควบคุมโรคเอดส์ ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ของประเทศในขณะนี้

2) หลักการและการให้คำแนะนำแก่เยาวชนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการให้บริการทางเพศ

หลักสูตรที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ยังไม่สามารถดึงดูดความสนใจของกลุ่มเป้าหมายได้ เพราะ

2.1 หลักสูตรเน้นหนักไปทางชีววิทยา

คือ กายวิภาควิทยาและสรีรวิทยา ขาดความรู้พื้นฐานทางมานุษยวิทยา จิตวิทยา สังคมศาสตร์ และวัฒนธรรมหรือความเชื่อท้องถิ่น

ความรู้เหล่านี้จะทำให้เกิดความเข้าใจในความแตกต่างของปฏิสัมพันธ์ และการเร้าอารมณ์เพศระหว่างหญิงและชาย อันนำไปสู่พฤติกรรมที่แตกต่างกันมาก ระหว่างเพศ ซึ่งการสอนมักไม่ได้ชี้ให้เห็นความแตกต่างนี้อย่างชัดเจน อันเป็นรากเหง้าของปัญหาทางเพศส่วนใหญ่ในชีวิตประจำวัน

2.2 หลักสูตรทั่วไปมักเป็นการสอนทางเดียว

ผู้เรียนมักไม่กล้าถามโดยเปิดเผย จึงไม่มีโอกาสได้สะท้อนความคิดเห็น อันจะทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจได้อย่างถูกต้อง

2.3 หาผู้สอนยาก

เพราะหลักสูตรทั่วไปนี้ การสอนให้น่าสนใจได้ จะขึ้นอยู่กับความสามารถเฉพาะตัวของผู้สอนเป็นประการสำคัญ อีกประการหนึ่งผู้สอนไม่มั่นใจว่าหลักสูตร และความรู้ที่จะให้แก่กลุ่มนักเรียนนั้นเหมาะสมหรือไม่

2.4 หลักสูตรไม่เป็นมาตรฐานเดียวกัน

ขาดเครื่องช่วยสอนที่เหมาะสม (เซมิกา และคณะ, 2534) ผู้สอนอาจได้ความรู้มาจากที่ต่าง ๆ กัน ทำให้สับสน และขาดความถูกต้อง (inaccurate) โดยเฉพาะความรู้ที่ได้มาจากวิดีโอ วารสารต่าง ๆ กลุ่มเพื่อน หรือแม้แต่โฆษณาก็เป็นได้ เป็นต้น

3. ปัญหาการให้บริการ

เมื่อพิจารณาโครงการเพศศึกษาในโรงเรียน ซึ่งตามปกติการสอนเพศศึกษาควรจะมีบริการให้การปรึกษาแนะนำควบคู่กันไป เพราะการสอนทฤษฎีอย่างเดียวย่อมไม่เกิดทักษะที่ยั่งยืน โดยส่วนใหญ่ผู้สอนมักจะไม่สามารถแนะนำให้การปรึกษาได้ เพราะผู้สอนมีความรู้เฉพาะแต่ทางทฤษฎี แต่ขาดหลักการและประสบการณ์ในด้านการให้การปรึกษา ทำให้ทั้งในผู้ใหญ่และเด็กในวัยเรียน ขาดผู้ให้การปรึกษาในการแก้ปัญหาทางเพศที่ถูกต้องและเหมาะสม

ประชาชนทั่วไปยังไม่มีโอกาสได้รับบริการการปรึกษา บริการที่ได้รับจากวิทยุหรือโทรทัศน์ที่มีอยู่ แม้จะมีความปรารถนาดีช่วยเหลือประชาชนที่ประสบปัญหา แต่ต่างก็จัดบริการตามแนวคิดและวิธีการของตน จึงยังไม่เกิดบริการที่เป็นมาตรฐานให้การปรึกษาปัญหาทางเพศ

4. บริการให้คำปรึกษาและช่วยเหลือประชาชนเพศศึกษา

4.1 บริการให้คำปรึกษาและช่วยเหลือประชาชนเพศศึกษา

ปัจจุบันนี้เกือบจะนับได้ว่าไม่มีบริการนี้อยู่เลย ส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับจิตแพทย์และแพทย์ระบบทางเดินปัสสาวะ ซึ่งตามปกติก็มีจำนวนน้อยอยู่แล้ว และตามความเป็นจริงแล้วแพทย์

เวชปฏิบัติทั่วไป และแพทย์สาขาอื่น ๆ เช่น สูตินรีแพทย์ก็อาจมีส่วนช่วยได้ไม่มากนักน้อย ในการให้การรักษาระดับหนึ่ง ก่อนที่จะส่งให้จิตแพทย์ หรือแพทย์ระบบทางเดินปัสสาวะ

การรักษาในปัจจุบันบางครั้งก็ไม่ถูกต้อง เช่นการใช้ฮอร์โมนเพศ การฉีดโปรสตา- แกลนดิน เพื่อรักษาองคชาตไม่แข็งตัว ไม่ได้ทำกันอย่างถูกต้องและรอบคอบ และบาง ครั้งกระทำโดยหมอเถื่อน

5. ความจำเป็นของการวิจัยทางเพศศึกษาในประเทศไทย

ในการที่จะนำมาประยุกต์ใช้เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ส่วนข้อมูลจากต่างประเทศ ที่มีมากมายนั้น อาจจะไม่ตรงกับปัญหาอย่างแท้จริงของคนไทย และไม่สามารถนำมา ประยุกต์ใช้ในคนไทยได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

การศึกษาวิจัยด้านสุขภาพทางเพศเพิ่งจะเริ่มต้นเมื่อไม่นานมานี้เองในประเทศไทย ช่วงก่อนปี พ.ศ. 2528 มักจะเป็นการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับความพยายามควบคุมการเติบโต ของจำนวนประชากร ได้แก่ งานวางแผนครอบครัว จึงเป็นเหตุผลในการที่จะเข้าไปศึกษา เจตคติ จาริตด้านเพศสัมพันธ์ และมีการพูดถึงเกี่ยวกับเรื่องเพศได้มากขึ้นในระดับหนึ่ง เรื่องที่ ศึกษาวิจัยมักจะเป็นเรื่องการร่วมเพศก่อนแต่งงาน การคุมกำเนิด และการทำแท้ง

อย่างไรก็ตาม ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา ก็ได้มีงานวิจัยเพิ่มขึ้น ในเรื่องพฤติกรรมทาง เพศที่สัมพันธ์กับการระบาดของเอดส์ เพื่อจะหามาตรการในการป้องกันโรค (Sittirai และ คณะ, 1990)

6. ปัญหาของการวิจัยทางเพศศึกษาในประเทศไทย

ในปัจจุบันยังขาดองค์กรหรือหน่วยงาน ที่ทำเรื่องเพศอย่างครบวงจรและต่อเนื่อง โดยมีทั้งการให้ความรู้ การให้การปรึกษา การบำบัดรักษา และการวิจัย ซึ่งจำเป็นต่อการแก้ไข

ปัญหาสุขภาพทางเพศ จึงทำให้องค์กรหรือหน่วยงานที่มีอยู่ไม่สามารถรองรับความต้องการ และความจำเป็นของประชาชนได้เพียงพอ องค์กรหรือหน่วยงานที่มีอยู่ ได้แก่

องค์กรเอกชน เช่น สมาคมวางแผนครอบครัวแห่งประเทศไทยฯ สมาคมพัฒนา ประชากรและชุมชน มูลนิธิต่าง ๆ เช่น มูลนิธิเพื่อนหญิง มูลนิธิศูนย์ฮอทไลน์ มูลนิธิ สมาริตัน "ACCESS" หรือโครงการเข้าถึงเอดส์ มูลนิธิส่งเสริมสถานภาพสตรี

หน่วยงานราชการ เช่น โรงพยาบาลสมเด็จพระยา ศุนย์สุขวิทยาจิต กอง สุขภาพจิต กองอนามัยครอบครัว กระทรวงสาธารณสุข

ถึงแม้จะมีองค์กรหรือหน่วยงานอยู่จำนวนหนึ่ง แต่ก็ยังไม่สามารถให้บริการต่างๆ ที่ จำเป็นต่อการรองรับปัญหาสุขภาพทางเพศได้อย่างกว้างขวางเพียงพอ และที่สำคัญองค์กร หรือหน่วยงานที่มีอยู่นี้ ไม่ได้ทำเรื่องเพศเพียงอย่างเดียว ดังนั้นจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ จะต้อง มีหน่วยงานที่ทำเรื่องนี้โดยเฉพาะ และต้องทำหน้าที่เป็นศูนย์เชี่ยวชาญเฉพาะทาง (Centre of Excellence) เพราะ เรื่องเพศเป็นงานใหม่ (แม้แต่ในหลักสูตรการศึกษา ในทุกระดับก็ยังไม่ มี จึงควรต้องสร้างบุคลากร ให้มีความชำนาญในด้านนี้ โดยมีการสอน ในระดับปริญญา/ หลังปริญญา) และต้องทำระยะยาว เพื่อขยายผล จึงจะสามารถช่วยเหลือ หน่วยงานอื่น ให้สามารถดูแลรับผิดชอบการแก้ปัญหาทางเพศได้อย่างมีคุณภาพ และเพียง พอต่อความต้องการของประชาชน

สรุปปัญหา

เรื่องเพศนี้ไม่เกี่ยวข้องกับแต่เฉพาะเรื่องเพศสัมพันธ์และ/หรือโรคเอดส์เท่านั้น แต่เป็น เรื่องของคุณภาพชีวิต ความรับผิดชอบร่วมกันของสามีภรรยา สิทธิสตรี การกินคืออยู่ดี การ เจริญพันธุ์ ชีวิตสมรสและครอบครัว แต่เรื่องเพศก่อให้เกิดปัญหาได้หลากหลาย และเกิดขึ้น กับสมาชิกในสังคมไม่ว่าจะในโรงเรียนหรือมหาวิทยาลัย วัดหรือโบสถ์ ในบ้านระหว่างสามี ภรรยา พ่อแม่กับลูก เพื่อนฝูง ฯลฯ แต่ก็ยังไม่มีการพูดคุยกันอย่างเปิดเผย ความไม่รู้ ความเข้าใจผิด และความไม่น่าเชื่อถือของข้อมูลทางเพศจึงมีอยู่ทั่วไป

การที่คนส่วนใหญ่ไม่รู้เรื่องเพศ ทำให้ประสบกับปัญหาต่าง ๆ มากมาย ในชีวิตประจำวัน จากการบริการให้ความรู้เรื่องเพศทางโทรศัพท์ ในโครงการ “ครอบครัวสุขสม” ของบริษัทเอกชนแห่งหนึ่ง พบว่ามีจำนวนผู้โทรศัพท์เข้ามาใช้บริการถึงสัปดาห์ละ 3,000 ราย (หนังสือพิมพ์แนวหน้า, 2538) ซึ่งแสดงถึงความต้องการของประชาชนที่มีจำนวนมาก

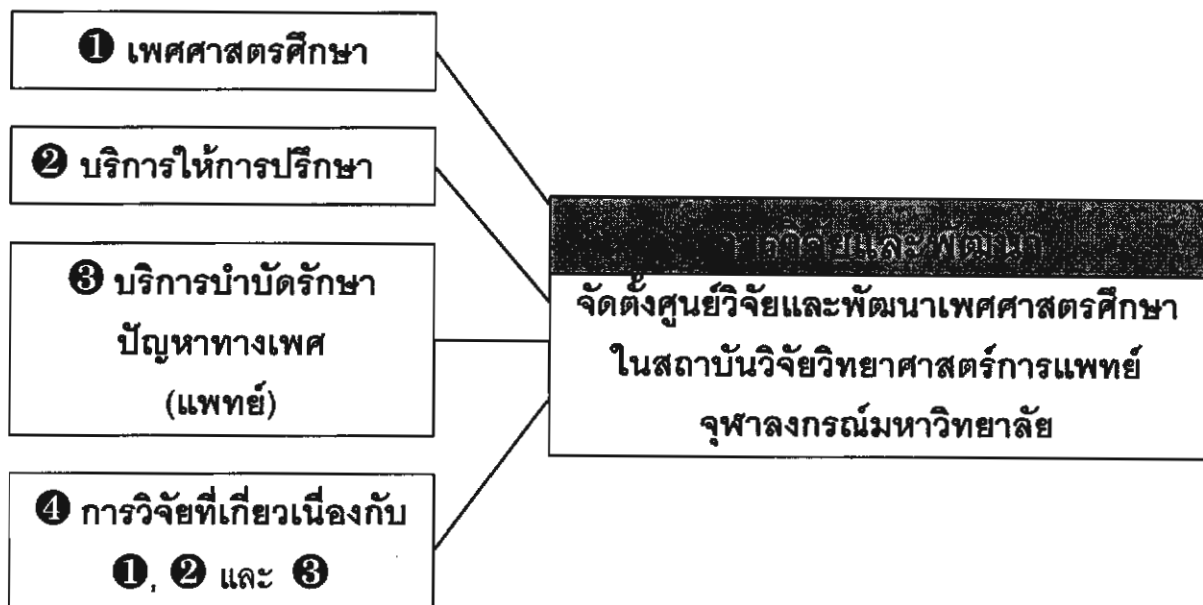
สิ่งเหล่านี้จึงเป็นความจำเป็นอันเร่งด่วนสำหรับนักการศึกษา ผู้ให้การปรึกษา ผู้ดูแลปัญหาเกี่ยวกับเรื่องเพศที่จะให้ความรู้ แก่ไขความเข้าใจผิด ๆ เกี่ยวกับเรื่องเพศ รวมทั้งให้บริการแก่ผู้ที่ต้องการปรึกษา หรือนำบำบัดรักษาปัญหาต่าง ๆ ทางเพศ นอกจากนี้ยังมีความจำเป็นที่จะต้องมีการศึกษาวิจัยเพื่อให้เข้าใจถึงปัญหาพฤติกรรมทางเพศที่มีอยู่ในสังคมไทย เพื่อเป็นเครื่องตรวจสอบ และวางแผนยุทธวิธีการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

เป็นที่ยอมรับกันมานานแล้วว่าเพศศึกษามีความสำคัญนำไปสู่ปัญหาต่าง ๆ อีกมาก ไม่ว่าจะเป็นการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ การทำแท้ง ซึ่งมีมานานแล้ว และยังมีปัญหาโรคเอดส์เพิ่มขึ้นมาอีก แต่ก็ยังไม่มีมาตรการอะไรที่เป็นรูปธรรมจริงจังที่จะช่วยบรรเทาปัญหาอันรุนแรงนี้ (World Health Organization, 1996)

ปัจจุบันนี้โครงการหรือหน่วยงานที่ดำเนินการช่วยเหลือ ให้ความรู้ ให้ความเข้าใจตลอดจนให้การปรึกษาแนะนำเมื่อเกิดปัญหายังมีเป็นจำนวนน้อย มักทำในรูปแบบที่ไม่สามารถขยายออกไปให้เพียงพอ กับปัญหาและความต้องการในสังคมปัจจุบัน หรือสามารถทำได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จึงเสนอโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาสุขภาพทางเพศขึ้น เพื่อให้ได้รูปแบบที่เหมาะสม สามารถนำไปปฏิบัติในการแก้ไขปัญหของสังคมอย่างเป็นองค์รวม และสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ดังในแผนภูมิที่ 2 (หน้า 11)

แผนภูมิที่ 2 ลักษณะของโครงการที่พึงประสงค์

มีองค์ประกอบ 4 ด้าน คือรูปแบบการให้ความรู้แพทยศาสตรศึกษาสำหรับคนทุกวัย ทุกระดับ รูปแบบการให้การปรึกษาปัญหาทางเพศ ซึ่งดำเนินการโดยบุคลากรระดับกลาง การบำบัดรักษาปัญหาความผิดปกติทางเพศ โดยแพทย์ทั่วไปที่ไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญทางจิตเวช หรือยูโรวิทยา (ระบบทางเดินปัสสาวะ) รวมทั้งการวิจัยเพื่อหาข้อมูลทางเพศในสังคมไทย ที่เกี่ยวข้อง และติดตามกำกับดูแลระยะยาว โดยศูนย์วิจัยและพัฒนาแพทยศาสตรศึกษา ในสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

II. วัตถุประสงค์ของโครงการ

1) เป้าหมายวิจัยปฏิบัติการ (Action Research)

โดยจัดให้มีกิจกรรมพร้อมกันทั้ง 4 ด้าน คือ บริการให้ความรู้ทางด้านเพศศาสตร์ศึกษา การให้การปรึกษาปัญหาทางเพศ การบำบัดรักษาผู้มีปัญหาทางเพศ และเพศสัมพันธ์ รวมทั้งการศึกษาวิจัยเพื่อสนับสนุนกิจกรรมดังกล่าว โดยมีประชากรทั้งนักเรียน นิสิต นักศึกษา หนุ่มสาวทั่วไป ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง คนวัยกลางคน และผู้สูงอายุ เป็นกลุ่มเป้าหมาย แสดงในแผนภูมิที่ 3 (หน้า 15) และแผนภูมิที่ 4 (หน้า 16)

2) จัดตั้งแหล่งเก็บรวบรวมข้อมูลความรู้ในรูปแบบต่าง ๆ ด้านเพศศาสตร์ศึกษา

เพื่อเป็นแหล่งข้อมูล (database) ด้านเพศศาสตร์ศึกษาแหล่งใหม่สำหรับประเทศไทย

3) ภารกิจรองที่มุ่งสนับสนุนโครงการพัฒนาศาสตร์ศึกษา

เพื่อให้มีความต่อเนื่องและยั่งยืน คือ

3.1 จัดตั้งศูนย์วิจัยและพัฒนาเพศศาสตร์ศึกษา

เพื่อสร้างบุคลากรและรับผิดชอบดำเนินการพัฒนาการทางวิชาการ ด้านเพศศาสตร์ศึกษาในระยะยาว โดยมีบุคลากรรับผิดชอบอย่างต่อเนื่อง

3.2 จัดตั้งชมรมเพศศาสตร์ศึกษา

เพื่อเปิดโอกาสให้นักวิชาการ ประชาชนและผู้สนใจมีโอกาสสมัครเป็นสมาชิก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ เป็นศูนย์กลางในการเผยแพร่ความรู้ และข้อมูล เป็นเวทีแลกเปลี่ยนความเห็นระหว่างสมาชิก ในด้านเพศศาสตร์ศึกษา เพื่อความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง และ

ส่งเสริมให้ผู้สนใจงานนี้ให้มากขึ้น รวมทั้งมีการออกจดหมายข่าวของชมรมฯ โดยมุ่งเข้าสู่ประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ

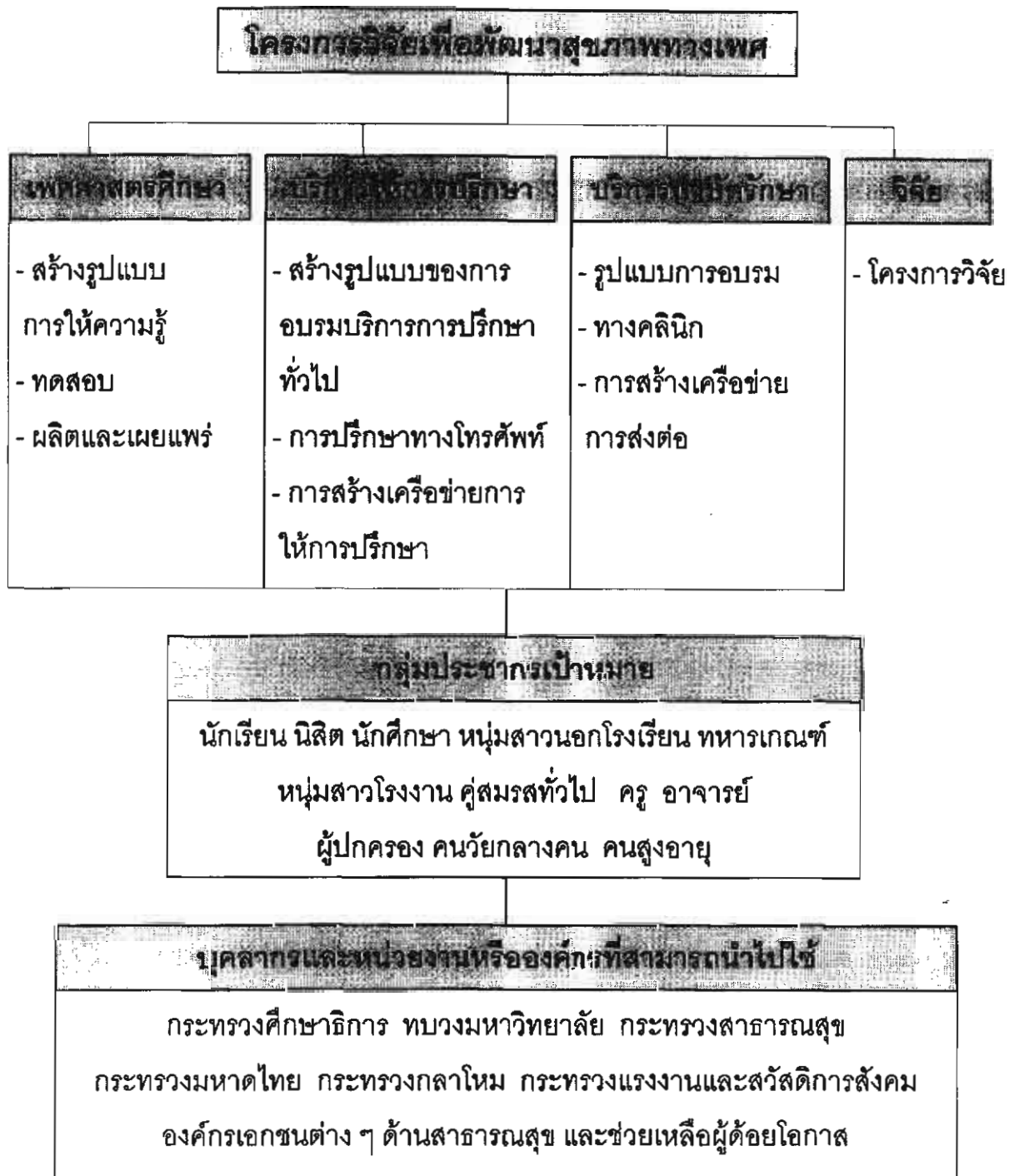
3.3 จัดประชุมวิชาการ 2 ระดับคือ

3.3.1 การประชุมสำหรับนักวิชาการในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้มีโอกาสนเสนอผลงาน และเพิ่มพูนความรู้ด้านแพทยศาสตรศึกษา

3.3.2 การประชุมเพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านแพทยศาสตรศึกษา แก่ประชาชนทั่วไป

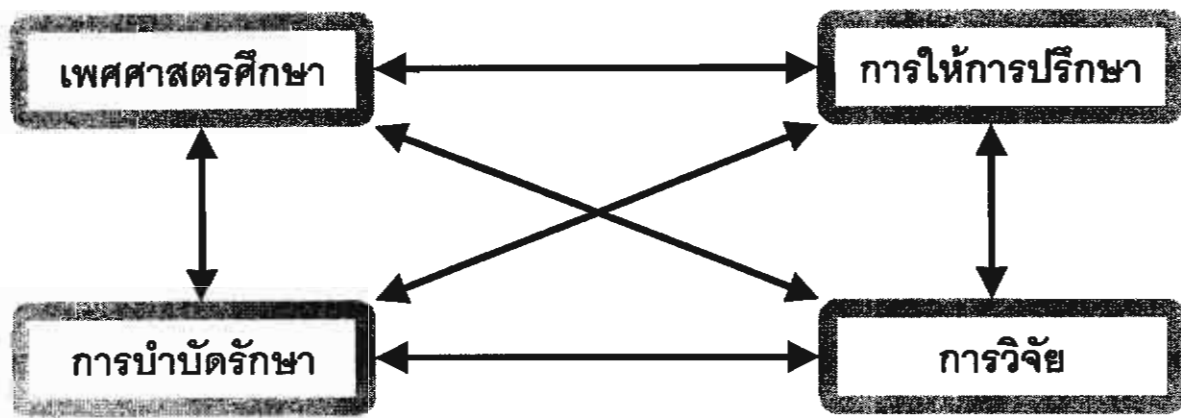
3.4 สนับสนุนให้มีการผลิตบุคลากร ระดับปริญญาและหลังปริญญา ในสาขาแพทยศาสตรศึกษา

แผนภูมิที่ 3 แสดงวัตถุประสงค์ และโครงสร้างของโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาสุขภาพทางเพศ กลุ่มประชากรเป้าหมาย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

แผนภูมิที่ 4

แสดงความสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่าง ๆ ของโครงการวิจัยเพื่อพัฒนา
สุขภาพทางเพศ

III. การสร้างรูปแบบการให้ความรู้ทางเพศ

วัตถุประสงค์ทั่วไป

- ❶ เพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศที่เหมาะสมแก่ประชาชนทุกกลุ่มอายุ
- ❷ เพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้เยาวชน และประชาชนสามารถพูดคุยเรื่องเพศได้อย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา มากกว่าการพูดคุยโดยใช้เรื่อง ตลก นิทาน หรือข้อมูลที่ขาดความน่าเชื่อถือ ซึ่งอาจทำให้ประชาชนเรียนรู้เรื่องเพศผิดไปจากความจริง หรือมีเจตคติไม่เหมาะสม
- ❸ เพื่อให้บุคคลได้ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทางเพศในทางที่ดีขึ้นต่อสุขภาพ และชีวิตทางเพศ ช่วยลดปัญหาสุขภาพที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางเพศ โดยเฉพาะโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และเอดส์
- ❹ เพื่อให้ผู้ปกครองมีความตระหนักในบทบาทของตน ในการพัฒนาทางเพศของบุตรหลาน
- ❺ เพื่อส่งเสริมให้มีการปรับตัวทางเพศระหว่างคู่แต่งงาน เพื่อลดอัตราการหย่าร้างในครอบครัว ในคู่สมรสวัยกลางคนและสูงอายุ โดยการให้ความรู้ ความตระหนักในปัญหาทางเพศที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงตามวัยและการแก้ไข
- ❻ เพื่อพัฒนาและส่งเสริมให้ประชาชนเห็นความสำคัญ และตระหนักถึงแหล่งให้ความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหาเรื่องเพศทั้งทางกายภาพและทางจิตใจ

❷ ประเด็นการเป้าหมาย

เพื่อให้การเผยแพร่บรรทัดฐานประสังคมกล่าวข้างต้น จะต้องมีการให้ความรู้แก่ประชาชนทุกเพศวัย ทุกกลุ่ม คือ เด็ก วัยรุ่น ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน วัยหนุ่มสาว พ่อแม่ผู้ปกครอง คู่สมรส วัยกลางคน และวัยสูงอายุ เพื่อให้บุคคลทุกวัยทุกเพศได้เข้าใจ

และมีความรู้ในสภาวะทางเพศ และปัญหาทางเพศ สภาวะที่เกี่ยวข้อง และผลกระทบที่เกิดในแต่ละวัย ช่วยให้บุคลากรทางการแพทย์ สาธารณสุข และครู ซึ่งเป็นบุคคลที่ต้องไปเผยแพร่ต่อผู้อื่น สามารถนำความรู้เหล่านี้ไปถ่ายทอดได้อย่างมั่นใจ

บทเรียนที่ให้ความรู้ทางเพศศาสตร์ศึกษา จะมีลักษณะเป็นองค์รวม หลักสูตรจะประกอบด้วยความรู้ทางกายวิภาควิทยา สรีรวิทยา จิตวิทยา สังคมศาสตร์ วัฒนธรรม และความเชื่อ ซึ่งความเชื่อและวัฒนธรรมเหล่านี้ เป็นส่วนหนึ่งที่สานต่อให้เกิดพฤติกรรมทางเพศที่แตกต่างกัน ความรู้ที่ให้ส่วนใหญ่ไม่ใช่ความรู้ใหม่ แต่เป็นการเสนอความรู้ที่มีอยู่แล้วในลักษณะขององค์รวม เพื่อให้เกิดความตระหนัก ความเข้าใจในสิ่งที่เกิดขึ้นกับตนเอง เช่น การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามวัยในทางเพศและระบบสืบพันธุ์ ทั้งทางร่างกายและจิตใจ สามารถใช้วิเคราะห์ถึงสิ่งผิดปกติหรือปัญหาที่เกิดขึ้น และนำความรู้ความเข้าใจไปแก้ปัญหา หรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่บกพร่องได้ ผนวกกับการฝึกทักษะชีวิต เพื่อหลีกเลี่ยงหรือป้องกันพฤติกรรมเสี่ยงต่าง ๆ ด้วย

ในการสอนแต่ละบทเรียน จะมีการให้ข้อมูลเพียงส่วนหนึ่งและมีเวลาอีก ส่วนหนึ่งเสนอกรณีตัวอย่าง (Problem based learning) ซึ่งอาจจะนำมาจากหนังสือพิมพ์ วิดีโอ อินเทอร์เน็ต หรือรายการโทรทัศน์ หรืออาจจะเป็นการเสนอ ตัวอย่างจากกลุ่มผู้เรียนเอง เพื่อนำมาอภิปรายร่วมกัน (Participatory learning) สะท้อนความคิด (Reflection) (ความรู้ เจตคติ ค่านิยม) เป็นการฝึกแสดงความคิดเห็น และสร้างความเคยชินในการพูดคุยเรื่องของเพศศึกษา โดยเปิดเผยให้มากขึ้น เป็นการสร้างทัศนคติใหม่ว่า เรื่องเพศศึกษานี้เป็นเรื่องของชีวิตประจำวันที่สามารถพูดคุยกันได้ ในครอบครัว และในกลุ่มมิตรสหาย เป็นโอกาสให้ผู้สอนได้ทราบความเข้าใจของผู้เรียนว่าเข้าใจได้ถูกต้องหรือไม่ และสามารถให้การแนะนำที่เหมาะสมได้

บทเรียนเหล่านี้ จะมีหัวข้อเรื่องชัดเจน มีภาพประกอบที่ถูกต้อง และเข้าใจง่าย มีบทเรียนและแผ่นใสที่ใช้ในการสอน

การนำเสนอบทเรียนต่อกลุ่มผู้ฟัง จะเสนอด้วยแผ่นใสเป็นส่วนใหญ่ หรือมีโปสเตอร์ที่จัดเป็นนิทรรศการประกอบ การใช้แผ่นใสประกอบบทเรียนนั้นผลิตได้ง่าย สะดวกรวดเร็ว นำไปใช้ได้ง่าย มีราคาถูก และสามารถเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติม หรือปรับปรุงได้อย่างต่อเนื่องโดยไม่ต้องลงทุนสูง

ทำการทดสอบบทเรียน เพื่อปรับปรุงเนื้อหาของสื่อและระยะเวลาในการสอน เพื่อให้สามารถจัดอบรมได้บ่อย ผู้สอนเตรียมตัวได้ง่าย สามารถเปลี่ยนตัวผู้สอน และยังคงมาตรฐานของการให้ความรู้

ได้ทำการทดสอบบทเรียน ที่เขียนและปรับปรุงใหม่จากข้อเสนอของครูผู้เข้ารับการอบรม จากการทดสอบสรุปได้ว่า ควรจะแยกบทเรียนสำหรับครูและผู้ปกครองออกจากกัน ส่วนวัยรุ่นและวัยรุ่นสาว เป็นความรู้ที่ต่อเนื่องกันจึงจัดมารวมกัน คู่สมรส พ่อแม่และ/หรือผู้ปกครอง ต้องการพื้นฐานความรู้ และมีปัญหาที่พบในลักษณะที่คล้ายกัน จึงจัดเป็นกลุ่มเดียวกัน บทเรียนที่จัดทำมี 5 ชุด ดังนี้

- ชุดสำหรับครู
- ชุดสำหรับวัยรุ่น และวัยรุ่นสาวก่อนแต่งงาน
- ชุดสำหรับคู่สมรส และพ่อแม่ / ผู้ปกครอง
- ชุดสำหรับวัยกลางคน และวัยสูงอายุ
- ชุดสำหรับคนทั่วไป

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ศูนย์วิจัยและพัฒนาเพศศาสตร์ศึกษา สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ชั้น 14 อาคาร เอส เอ็ม ทาวเวอร์

เลขที่ 979/17-21 ถนนพหลโยธิน แขวงสามเสนใน

เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10400

โทร 298-0455 โทรสาร 298-0476

Home page : <http://www.trf.or.th>

E-mail : trf-info@trf.or.th

III.I เพศศาสตรศึกษาสำหรับครู

วัตถุประสงค์

- ① เพื่อให้ครูมีความตระหนักถึงความสำคัญ และเจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอน เพศศาสตรศึกษา
- ② เพื่อหาแนวทาง และสร้างเอกสารประกอบการสอนเพศศาสตรศึกษา
- ③ เพื่อให้ครูมีความเข้าใจถึงพฤติกรรมทางเพศ การเบี่ยงเบนทางเพศ และปัญหาทางเพศของนักเรียน
- ④ เพื่อให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจในการให้การปรึกษาปัญหาทางเพศแก่นักเรียน และการส่งต่อหน่วยงานที่ให้การบำบัดรักษาปัญหาทางเพศ

วงทดสอบบทเรียนในกลุ่มโรงเรียนมัธยม

① ได้จัดอบรมครู ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการสอนเพศศาสตรศึกษา คือ ครูวิทยาศาสตร์ ครูสุขศึกษา ครูแนะแนว ครูปกครอง เรื่อง "การอบรมครูเพื่อสร้างความตระหนัก เจตคติ และความมั่นใจ ต่อการเรียนการสอนเพศศาสตรศึกษา 1 ครั้ง ในวันที่ 29 - 30 มีนาคม 2542 ในโรงเรียนหาดอมราอักษรลักษณ์วิทยา มีครูเข้าอบรมจำนวน 34 คน ได้ให้ความรู้ถึงความหมายของเพศศาสตรศึกษา สาเหตุและที่มาของความผิดปกติทางเพศ ค่านิยม และเจตคติทางเพศที่ควรปลูกฝัง ปัญหาที่เกิดขึ้นแก่นักเรียน และแนวทางแก้ไข ปัญหา

② จัดอบรมการสอนเพศศาสตรศึกษาแนวใหม่นำร่องในโรงเรียนมัธยม ให้แก่ครูในโรงเรียน เพื่อการสอนเพศศาสตรศึกษาในเขตจังหวัดสมุทรปราการ 4 โรงเรียน ในวันที่ 9 - 10 สิงหาคม 2542 ณ โรงเรียนหาดอมราอักษรลักษณ์วิทยา มีครูจากโรงเรียนใน

เครือข่ายเข้าอบรม 24 คน การอบรมครั้งนี้มีจุดประสงค์ให้ครูทราบถึงขอบเขตของวิชา
 เพศศาสตร์ศึกษา ซึ่งมีทั้งด้านชีววิทยาและสังคม แนวการสอนเพศศาสตร์ศึกษาแบบมี
 ส่วนร่วม (Participatory learning) เน้นการให้ความรู้ที่นักเรียนสามารถนำไปวิเคราะห์
 ปัญหาได้ โดยสามารถแยกแยะปัญหาหรือหลีกเลี่ยงปัญหา และแก้ไขปัญหาเบื้องต้นของ
 ตนเอง รู้จักแสวงหาความช่วยเหลือในกรณีที่ไม่สามารถแก้ปัญหาเองได้

ให้ความรู้วิธีการสร้างหลักสูตรเพศศาสตร์ศึกษาแก่ครูที่สอดคล้องกับความต้องการ
 และปัญหาของนักเรียน ตลอดจนเสริมสร้างค่านิยม และเจตคติที่ดีในเรื่องเพศ

③ ได้จัดอบรมการสอนเพศศาสตร์ศึกษา ให้แก่ครูในเขตจังหวัดสมุทรปราการ
 22 โรงเรียน ซึ่งเป็นโรงเรียนในเครือข่ายของโรงเรียนหาดอมราอักษรลักษณ์วิทยา ในวันที่
 18 - 19 พฤศจิกายน 2542 มีครูเข้าอบรม 40 คน

3.1 หัวข้อในการอบรมประกอบด้วย

- ขอบเขตของเพศศึกษา
- พัฒนาการทางเพศของเด็ก
- ความรู้เรื่องการเบี่ยงเบนทางเพศ
- อันตรายทางเพศ ข้อควรระวัง และการแก้ปัญหา ที่นักเรียนและครูควรรู้
- การปลูกฝังเจตคติที่ดีทางเพศ
- การสอนเพศศึกษาแบบมีส่วนร่วม
- การสอนทักษะต่าง ๆ ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน (Life skills) โดยขบวนการสอนแบบมีส่วนร่วม

- ▲ ทักษะการปฏิเสธ
- ▲ ทักษะการตัดสินใจ
- ▲ ทักษะการแก้ปัญหา
- ▲ ทักษะการจัดการกับอารมณ์

3.2 แผ่นภาพประกอบการสอนเพศศาสตร์ศึกษา

1. แผนผังความหมาย และขอบเขตของเพศศาสตร์ศึกษา
2. ภาพแสดงระบบสืบพันธุ์ชาย
3. ภาพแสดงระบบสืบพันธุ์หญิง
4. ระบบอวัยวะเพศชาย
5. ระบบอวัยวะเพศหญิง
6. การพัฒนาการทางเพศของชาย
7. การพัฒนาการทางเพศของหญิง
8. วงจรรอบประจำเดือน
9. ระบุประจำเดือน
10. การคุมกำเนิด
11. การใช้ฮอร์โมนทดแทนในภาวะหมดประจำเดือน
12. โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
13. เราป้องกันได้ (โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์)
14. โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับเอดส์อย่างไร
15. อาการน่าสงสัย (โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์)
16. ตกขาว
17. พุดจาประสาคนรัก
18. กามารมณ์
19. การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง
20. รักร่วมเพศ
21. ผลดีผลเสียของการเป็นรักร่วมเพศ

3.3 ทดสอบแผ่นภาพประกอบการสอนเพศศาสตร์ศึกษา

ได้จัดนิทรรศการ เผยแพร่ความรู้ และความเข้าใจเพศศาสตร์ศึกษา ให้แก่ครูที่เข้าอบรม และนักเรียนในโรงเรียน 2 วัน โดยมีแผ่นภาพจำนวน 17 เรื่อง จากการประเมิน

ของครูผู้ควบคุมนิทรรศการ นักเรียนสนใจมาดูนิทรรศการอย่างละเอียดและขอให้แสดงนิทรรศการต่ออีก 1 สัปดาห์ เพื่อที่จะได้อ่านทำความเข้าใจเนื้อหาได้ครบทุกเรื่อง และต้องการความรู้เพิ่มเติมในเรื่องการคุมกำเนิด การใช้ฮอร์โมนทดแทนในภาวะหมดประจำเดือน ภาพแสดงระบบสืบพันธุ์ชาย ภาพแสดงระบบสืบพันธุ์หญิง

3.4 ผลที่เกิดขึ้นจากการทดสอบบทเรียนและแผ่นภาพประกอบ

จากการอบรมทั้ง 3 ครั้ง มีข้อเสนอแนะจากครูผู้เข้ารับการอบรม คือ

① ถ้าต้องการให้เกิดการเรียนรู้การสอนในโรงเรียน จะต้องให้ครูทุกคน เข้าใจถึงขอบเขตของเพศศาสตร์ศึกษา ตระหนักในปัญหาทางเพศ และประโยชน์ของการเรียนรู้ เพราะครูส่วนมากยังคิดว่าเนื้อหาส่วนใหญ่ของเพศศาสตร์ศึกษา คือ เรื่องเพศสัมพันธ์เท่านั้น จึงมีความกระตือรือร้นที่จะพูดถึง ครูอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการสอน เพศศาสตร์ศึกษามักไม่เข้าใจว่า ครูที่สอนเรื่องเพศศาสตร์ศึกษา สอนอะไรให้นักเรียนบ้าง จะมีคุณหรือโทษอย่างไรบ้าง ทั้งครูอื่น ๆ ที่ไม่เข้าใจอาจแสดงท่าทาง หรือใช้คำพูดค่อนข้างและครูที่สอนเรื่องเพศ หรือครูแนะแนวที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาให้นักเรียน

ครูแทบทุกคนส่วนมากจะเป็นผู้ดูแลความประพฤติ และให้การปรึกษาในเรื่องทั่วไปของนักเรียนอยู่แล้ว นักเรียนจะให้ความสนิทสนมเคารพนับถือ และไว้วางใจในครูที่ นักเรียนรู้สึกเข้าใจนักเรียน รู้ปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน ดังนั้นถ้าครูมีความรู้ทางด้านเพศด้วยก็จะเป็นที่พึ่งแก่นักเรียนได้มากขึ้น

② ครูส่วนมากที่เข้ารับการอบรม มีความคิดว่าควรจัดตั้ง บริการให้การปรึกษาในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ เพื่อป้องกันครูบางคนซึ่งแม้เป็นส่วนน้อย แต่อาจก่อให้เกิดปัญหา โดยมีช่องทางเอาเปรียบทางเพศแก่นักเรียนได้ แต่ขณะนี้ยังไม่สามารถจัดตั้งได้เพราะขาดบุคลากรที่มีความรู้ทางด้านให้การปรึกษาปัญหาทางเพศ จึงต้องการให้จัดอบรม แก่ครูอาจารย์ในโรงเรียนนาร่องและโรงเรียนในเครือข่ายด้วย

หลังจากได้ข้อเสนอแนะดังกล่าวแล้ว ทางโครงการฯ คิดว่าถ้าได้ดำเนินการโดยสร้างความตระหนักและความมั่นใจ ในการเรียนการสอนเพศศาสตร์ศึกษาอย่างต่อเนื่องใน

ขณะที่ครู ยังมีความกระตือรือร้นในการดำเนินงาน และเห็นความสำคัญของการสอน เพศศาสตร์ศึกษาอยู่คงจะเป็นผลดีอย่างยิ่ง

ทางโครงการฯ จึงได้จัดหาทุนจาก กองทุนประชากรแห่งสหประชาชาติ (UNFPA) เพื่อทำการอบรมครูอีก 10 ครั้ง ๆ ละ 40 คน จากโรงเรียนในเครือข่าย ซึ่งทั้งนี้ได้จัดอบรมระหว่างเดือนมกราคม - ธันวาคม 2543 เดือนละครั้ง เว้นเดือนเมษายน และเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นเดือนที่โรงเรียนปิดภาคเรียน

การอบรมที่จัดเพิ่มเติมอีก 10 ครั้งนี้ ไม่จำกัดพื้นฐานครู โดยรับครูทุกคนที่สนใจ ซึ่งในการจัดอบรมครั้งแรก ๆ มีเฉพาะครูวิทยาศาสตร์ ครูสุขศึกษา ครูพลศึกษา ครูแนะแนว เท่านั้นที่สนใจ แต่เมื่อจัดได้ 2 - 3 ครั้ง ครูผู้เข้ารับการอบรมพบว่ามีความรู้ ได้ความรู้ ซึ่งไม่เพียงนำไปใช้สอนลูกศิษย์ได้เท่านั้น แต่สามารถนำไปใช้ดูแลลูกและเข้าใจพฤติกรรมลูกของตนเอง และเข้าใจคู่สมรสได้มากขึ้น ต่อมาจึงมีครูเข้าอบรมจากทุกสาขาวิชา เช่น ครูสอนภาษาไทย ครูสอนภาษาอังกฤษ ครูคหกรรม สังคม คณิตศาสตร์ แม้แต่ครูนาฏศิลป์ ก็เข้าร่วมรับการอบรม ครูที่เข้ารับการอบรมได้เสนอเนื้อหาที่ครูต้องการ ซึ่งต่อมาให้ผนวกอยู่ในคู่มืออบรม มีความหนา 76 หน้า และมีหัวข้อที่สอดคล้องกับการอบรม คือ

- ☐ ขอบเขตของเพศศาสตร์ศึกษา
- ☐ กายวิภาควิทยาและสรีรวิทยาของระบบสืบพันธุ์ชายหญิง
- ☐ การมีประจำเดือน การตั้งครรภ์ การคลอด การแท้ง
- ☐ โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และเอดส์
- ☐ การคุมกำเนิด
- ☐ พัฒนาการทางร่างกาย และจิตใจในด้านเกี่ยวกับเพศ
- ☐ ปัจจัยสำคัญที่มีต่อพัฒนาการทางเพศ
- ☐ การเบี่ยงเบนทางเพศ
- ☐ การล่วงเกินทางเพศต่อเด็ก

เพื่อสนับสนุนให้เกิดการแก้ปัญหาทางเพศแก่นักเรียนชั้นในโรงเรียน ทางโครงการฯ ได้จัดสรรทุนสนับสนุนแก่โรงเรียนในเครือข่ายเข้าอบรมในหลักสูตร “การให้การปรึกษา ปัญหาทางเพศ” ซึ่งโครงการฯ ได้จัดขึ้นในรุ่นที่ 3 เมื่อวันที่ 5 - 6 ตุลาคม 2541 และรุ่นที่ 4 วันที่ 11 - 22 ตุลาคม 2542 รุ่นละ 2 คน รวม 4 คน เพื่อให้ครูที่สนใจได้เข้าอบรม และฝึกปฏิบัติการได้อย่างเต็มรูปแบบ และสามารถนำความรู้ไปจัดตั้งหน่วยให้การปรึกษา ในโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- ① เพิ่มเติมเนื้อหา ในเรื่องกายวิภาคสรีรวิทยาให้ละเอียดมากขึ้น เพื่อจะได้มีความรู้ ความเข้าใจ ความมั่นใจในการสอน และสามารถตอบปัญหานักเรียนได้
- ② ต้องการเนื้อหาทางด้านคุมกำเนิดทุกรูปแบบ พร้อมทั้งตัวอย่าง ตลอดจนวิธีการใช้ที่ปลอดภัย สืบเนื่องมาจากนักเรียนมีเรื่องยาคุมกำเนิดแบบใหม่ ๆ มาถามเสมอ
- ③ ต้องการทราบเรื่องโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ บางครั้งนักเรียนชายถามครูผู้หญิง ซึ่งตอบหรือให้การปรึกษาไม่ได้ อยากให้มีรายละเอียดการติดต่อของโรค อาการของโรค มีรูปภาพพร้อมอยู่ในหนังสือ เพื่อครูจะได้ไม่ต้องไปค้นหาเอง
- ④ อยากให้ขยายโดยละเอียดในเรื่อง การพัฒนาการทางเพศของเด็ก การเลี้ยงลูกอย่างถูกวิธี และการเบี่ยงเบน พร้อมวิธีแก้ไขพฤติกรรมทางเพศที่ผิดปกติต่าง ๆ
- ⑤ ในเรื่องการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน อยากรู้วิธีอธิบายกับนักเรียนในเรื่องความรัก การคบเพื่อนต่างเพศ การวางตัว การจับมือถือแขน การป้องกันการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน
- ⑥ ต้องการเทคนิคการสอนเพศศาสตร์ศึกษา วิธีการสอนเพศศาสตร์ศึกษา อย่างมีส่วนร่วม
- ⑦ การล่วงละเมิดทางเพศ การป้องกันตัวเอง

⑧ ต้องการอุปกรณ์และสื่อการสอน โปสเตอร์เพื่อนำมาจัดนิทรรศการ หรือโมเดลระบบสืบพันธุ์ เพื่อนำมาประกอบการสอน เพื่อให้นักเรียนสนใจ ไม่เบื่อ และมีความเข้าใจดีขึ้น

⑨ ต้องการแผ่นภาพ วิดีโอเทป ดัดแปลงเอกสารเนื้อหา (เป็นม้วน ๆ)

หลังจากทดสอบชุดการเรียนรู้-การสอน (Learning Packages) เพศศาสตร์ศึกษา ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาบทเรียน ชุดแผ่นใสประกอบการบรรยาย โปสเตอร์ และแผ่นภาพเพื่อใช้จัดนิทรรศการประกอบการบรรยาย หรือการเรียนรู้-การสอน ผู้วิจัยได้นำรวบรวมความคิด และข้อเสนอแนะของกลุ่มครูผู้เข้ารับการอบรม และนักเรียนที่มาทดสอบสื่อชุดแผ่นใส โปสเตอร์ และแผ่นภาพ มาปรับปรุงชุดการเรียนรู้-การสอน โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

○ ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และผลการทดสอบสื่อประกอบการเรียนรู้-การสอนในกลุ่มครูผู้เข้ารับการอบรม ผู้วิจัยได้นำมาใช้ปรับปรุงชุดแผ่นใสประกอบการบรรยาย และเนื้อหาบทเรียน จนได้เป็นคู่มือเพศศาสตร์ศึกษาสำหรับครู โดยใช้ชื่อว่า “คู่มือการสอนเพศศาสตร์ศึกษาระดับมัธยม” (คู่มือฉบับสมบูรณ์ เอกสารหมายเลข 1)

○ ความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และผลการทดสอบสื่อในกลุ่มนักเรียน นิสิต นักศึกษา ผู้วิจัยได้นำมาใช้ปรับปรุงชุดแผ่นใสประกอบการบรรยาย โปสเตอร์และแผ่นภาพ เพื่อใช้จัดนิทรรศการประกอบการบรรยาย หรือการเรียนรู้-การสอน

ปัญหาทางเพศในวัยรุ่นและนักเรียน เป็นเรื่องที่สำรวจหาข้อมูลที่แท้จริงได้ยาก เพราะเรื่องเพศเป็นเรื่องที่อ่อนไหว จึงไม่ค่อยมีผู้เปิดเผยข้อมูล มักได้ข้อมูลทางอ้อมจากครู ผู้ต้องดูแลปัญหาของนักเรียน ปัญหาที่มีมากตามลำดับคือ

① ปัญหาการคบเพื่อนต่างเพศ

- การคบเพื่อนต่างเพศ และหนีโรงเรียนไปเที่ยวด้วยกัน เข้ากลุ่มมั่วสุม
- นักเรียนควงกันเป็นคู่หลังเลิกเรียน

- ☐ นักเรียนหญิง-นักเรียนชายไปค้างคืนด้วยกัน
- ☐ นักเรียนชายชอบล่วงเกินนักเรียนหญิง
- ☐ นักเรียนชายหญิงมีการ แสดงออกเกินขอบเขต
- ☐ การมีเพศสัมพันธ์
- ☐ การตั้งครรภ์ในวัยเรียน
- ☐ นักเรียนชายเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์

② ปัญหาการล่วงละเมิดทางเพศ

นักเรียนหญิงถูกล่วงละเมิดทางเพศ โดยพ่อตัวเอง/ พ่อเลี้ยง มากที่สุด รองลงมาคือ ญาติผู้ใหญ่ พี่ชาย และเพื่อนชาย ผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิด (ครู) เพื่อนบ้าน

③ ปัญหาการเบี่ยงเบนทางเพศ

การเบี่ยงเบนทางเพศ พบทั้งนักเรียนหญิง และนักเรียนชาย ส่วนมากเป็นนักเรียนชายมากกว่า เริ่มเห็นการเปลี่ยนแปลงชัดเจน เมื่อนักเรียนเริ่มเข้าสู่วัยรุ่นอยู่ชั้น ม.1 ขึ้นไป ครูคิดว่าเห็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนของเด็กมีมากขึ้น

④ ข้อเสนออื่น ๆ

- ☐ ควรให้ความรู้เพศศาสตร์ศึกษา แก่ผู้ปกครอง เพื่อการเลี้ยงดูลูกที่ถูกต้อง
- ☐ การดูแลลูกในวัยรุ่น การเข้าใจวัยรุ่น
- ☐ การร่วมแก้ปัญหา与家长วัยรุ่น

สรุปผลการวิจัยเบื้องต้น

① การสร้างรูปแบบการให้ความรู้ โดยมีบทเรียนสำหรับแจกผู้เรียน ซึ่งผู้สอนอาจจะย่อให้เพียงบางส่วนก็ได้ มีแผ่นใสนำไปใช้สอนได้เลย จากการทดสอบพบว่า ครูที่ต้องการจะสอนเพศศาสตร์ศึกษานั้น มีพื้นฐานหลายระดับและยังมีความเข้าใจผิดอยู่ (เช่น ครูที่สอนสุขศึกษา ครูหมวดพลานามัย ยังคิดว่าประจำเดือนคือเลือดเสีย การกินน้ำแข็งจะทำให้เลือดไม่ไหลออกมา นักเรียนที่เริ่มมีประจำเดือนมาลาเข้าห้องน้ำบ่อย บอกว่ามี

ประจำเดือนมา ครูถามว่านักเรียนจะมีประจำเดือนมา 2 ครั้งได้หรือไม่ ครูมีความคิดว่าเยื่อพรหมจารีบางมาก เพียงกระโดดโลดเต้น เล่นกีฬา ซี่จักรยานก็ฉีกขาด หรือบางคนก็ขาดตั้งแต่แรกเกิด) ครูที่เกี่ยวข้องกับวิชาเพศศาสตร์อยู่แล้วจะนำบทเรียนไปใช้ได้เลย การมีบทเรียนและแผ่นใสประกอบจะทำให้ครูมีความมั่นใจในการสอนและการตอบคำถามนักเรียน เพราะเรื่องเพศเป็นเรื่องใกล้ชิดตัวและนักเรียนเองก็มีข้อสงสัยที่ได้จากชีวิตประจำวันมาก หรือจากสื่อโฆษณาต่าง ๆ ทางโทรทัศน์ ทางหนังสือพิมพ์ นิตยสาร อินเทอร์เน็ต ครูจะมีความมั่นใจในการตอบคำถามต่อนักเรียนมากขึ้น แต่ครูมีจำนวนมาก เช่น ครูแนะแนว ครูวิทยาศาสตร์ ซึ่งจะต้องเป็นผู้สอนเพศศึกษา ตามแนวทางการสอนเพศศาสตร์ศึกษาของกระทรวงศึกษาที่เน้นการบูรณาการวิชาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้าด้วยกัน ครูแนะแนว ก็มีส่วนเกี่ยวข้องในการให้การปรึกษาแก่นักเรียน แต่เมื่อนักเรียนต้องการปรึกษา ครูก็จะไม่มั่นใจในความรู้ทางเพศ ส่วน ครูวิทยาศาสตร์ ก็ถามว่าจะสอนความรู้ทางกายวิภาคและสรีรวิทยาอย่างไรให้เป็นเพศศาสตร์ศึกษาได้ ครูจะไม่เข้าใจปัญหาความรู้สึกของนักเรียน จึงควรมีการอบรมครูผู้ที่จะนำบทเรียนไปใช้ เพื่อให้มีมุมมองทางเพศที่กว้าง มีความมั่นใจในการสอน เข้าใจปัญหา และช่วยแก้ไขปัญหานักเรียนได้

การเรียนการสอนเพศศาสตร์ศึกษานี้ ถ้าเรียนแล้วผู้สอนและผู้เรียนยังไม่สามารถนำความรู้ไปวิเคราะห์ปัญหา หรือรู้แนวทางแก้ปัญหาได้ ก็ยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ในการเรียนการสอนเพศศาสตร์ศึกษา

② ควรจะมีการอบรมผู้ปกครอง เพื่อให้ความรู้เรื่องการเลี้ยงดูบุตร การพัฒนาทางเพศ และการเปลี่ยนแปลงของวัยรุ่น ซึ่งจะช่วยส่งเสริมความเข้าใจระหว่างพ่อแม่และลูกให้ผู้ปกครองได้ตระหนักถึงบทบาทและความสำคัญของความรัก และความสัมพันธ์ภายในครอบครัว

③ ควรมีครูที่ให้การปรึกษาปัญหาทางเพศแก่นักเรียนได้ หรือจัดตั้งบริการให้การปรึกษาปัญหาทางเพศ เพื่อให้เด็กนักเรียนมีโอกาสหาทางแก้ไขปัญหาก่ที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกวิธี

④ ครูอยากได้โปสเตอร์จัดนิทรรศการให้นักเรียน ควรจะมีให้ยืมเป็นชุดเอาไว้ที่ศูนย์ฯ ถ้าต้องการจัดนิทรรศการก็มายืมไปจัดได้เลย หรือถ้ามีโปสเตอร์แจกแล้วให้นักเรียนไปจัดทำรูปแบบเองก็จะดียิ่งขึ้น

๒. กิจกรรมที่จัดให้มีในโรงเรียนมัธยมศึกษา

① เกิดเครือข่าย และการช่วยเหลือทางวิชาการด้านการสอนเพศศาสตร์ศึกษา ระหว่างกลุ่มโรงเรียนด้วยกันเอง และระหว่างสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยกับกลุ่มโรงเรียน

② มีการจัดตั้งบริการ ให้การปรึกษาขึ้นในโรงเรียน

③ มีการประสานความร่วมมือ ระหว่างบ้านและโรงเรียน โดยการจัดอบรมผู้ปกครองทั้งโรงเรียนเพื่อการตระหนักถึงความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูต่อปัญหาทางเพศ และมีการจัดอบรมผู้ปกครองกลุ่มย่อยเรื่องปัญหาของวัยรุ่น

④ ผลิตบุคลากร ที่มีความรู้ทางด้านเพศศาสตร์ศึกษา โดยเปิดหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาเพศศาสตร์ (Master of Science in Human Sexuality)

โครงการวิจัยเพื่อพัฒนาสุขภาพทางเพศ

III.II เพศศาสตร์ศึกษาสำหรับวัยรุ่นหรือวัยรุ่นหนุ่มสาว

วัตถุประสงค์

- ① เพื่อให้เด็กได้เตรียมตัวกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย และอารมณ์ เมื่อเข้าสู่วัยรุ่น
- ② เพื่อให้คลายความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทางร่างกาย รู้จักวิธีการดูแลสุขภาพอนามัยทางเพศได้อย่างถูกต้อง รู้จักควบคุมอารมณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้ง่าย
- ③ เพื่อให้วัยรุ่นรู้จักหลีกเลี่ยงอันตรายทางเพศ และการเสี่ยงต่อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
- ④ เพื่อให้มีความมั่นใจ ความภูมิใจในเพศของตนเอง มีการรับผิดชอบต่อตัวเอง และผู้อื่น (มีเพศสัมพันธ์ที่รับผิดชอบ) รู้จักการตัดสินใจโดยใช้เหตุผลวิเคราะห์
- ⑤ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงระหว่าง พ่อ แม่ ผู้ปกครอง และวัยรุ่น

กิจกรรมการเรียนรู้และประเมินผล

- ① สอน "เพศศึกษาในชีวิตประจำวัน" ที่คณะเภสัชศาสตร์ จุฬาฯ จำนวน 3 ครั้งๆ ละ 200 คน โดยมี นิสิต นักศึกษาจาก 10 คณะ และที่คณะสัตวแพทย์ จุฬาฯ 1 ครั้ง ได้ทดลองสอนเพศศาสตร์ศึกษาแบบให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม โดยใช้เหตุการณ์และปัญหาที่นักศึกษาจะต้องพบในชีวิตประจำวัน เช่น การมีเพศสัมพันธ์ก่อนการแต่งงาน (ทักษะจากกลุ่มนิสิตชายและนิสิตหญิง) ให้นิสิตช่วยกันฝึกหัดวิเคราะห์ถึงปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ วิเคราะห์ผลดีผลเสียทางแก้ปัญหา วิธีหลีกเลี่ยง แล้วผู้สอนจึงสรุป โดยใช้องค์ความรู้ ต่าง ๆ ในเรื่องนั้น ๆ มาอธิบาย จากการสอนในแนวใหม่นี้พบว่า เมื่อดำเนินการสอนในระยะหนึ่งนิสิตจะรู้สึกผ่อนคลาย และมีความสนใจตลอดเวลาเรียน มีความสนุกสนานกับบทเรียน กล้าที่จะแสดงความคิดเห็นและซักถามในเรื่องที่สงสัย โดยไม่ต้องใช้กระดาษคำถาม

จากการประเมินการสอน นิสิตมีความคิดเห็นว่า การสอนในประเด็นต่าง ๆ ที่ช่วยให้ นิสิตคิดวิเคราะห์นั้นจะทำให้เสียเวลามาก ได้ประเด็นความรู้ที่ต้องการน้อยไป อยากได้ ความรู้ในเชิงทฤษฎีให้มาก

② จัดสอนเพศศาสตร์ศึกษาโดยใช้เป็นกิจกรรมพิเศษ เรื่อง เพศศึกษา ความรักกับ ชีวิตในมหาวิทยาลัยบนจุดร่วมที่ลงตัว มีนิสิตสนใจเข้าฟังจำนวนมาก ประมาณ 500 คน นิสิตสนใจเข้าฟังและสนใจซักถามเป็นจำนวนมาก

③ ทำไฟท์กรู๊ปนิสิตคณะต่าง ๆ คือ คณะบัญชี คณะแพทยศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ และคณะเภสัชศาสตร์ พบว่า

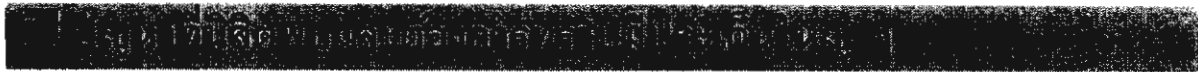

ความคิดเห็นจากการสอนนิสิต

นิสิตมีพื้นฐานความรู้ต่างกัน นิสิตที่มีพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ จะมีพื้นฐาน ความรู้ ทางด้านกายวิภาคและสรีรวิทยา และการพัฒนาทางร่างกายและเพศ มากกว่า นิสิตที่มา จากสายศิลปศาสตร์ สังคมศาสตร์ หรือมนุษยศาสตร์

ความรู้พื้นฐานทางกายวิภาคและสรีรวิทยาจะได้เรียนมาในมัธยมต้นและมัธยมปลาย แต่บางหัวข้อครูจะไม่สอน จะให้นักเรียนอ่านเอง ซึ่งนักเรียนอยากให้ครูสอนมากกว่า ฉะนั้นการสอนเพศศาสตร์ศึกษาในโรงเรียนนั้น ความสำคัญนอกจากจะมีหลักสูตร บทเรียนที่ดีแล้ว เจตคติของครูก็มีความสำคัญอย่างมากต่อความสำเร็จของการสอนเพศศาสตร์ศึกษา

นิสิตส่วนมากจะพบปัญหาต่าง ๆ ทางเพศอยู่แล้ว แต่ไม่ทราบถึงสาเหตุและ ไม่สามารถแยกแยะพฤติกรรมทางเพศต่าง ๆ ได้ว่าพฤติกรรมทางเพศใดปกติ แต่ก็อาจมี ผลเสียตามมา หรือพฤติกรรมใดเป็นพฤติกรรมที่ผิดปกติ ต้องการแก้ไข การเรียนวิชานี้ ช่วยให้เข้าใจพฤติกรรมต่าง ๆ ของเพื่อน และของบุคคลที่พบเห็นว่าสิ่งใดผิดสิ่งใดถูก วิธี ที่จะหลีกเลี่ยงอันตรายจากบุคคลอื่น หรือสภาวะสังคมที่เป็นอันตรายได้

- ① การคบเพื่อนต่างเพศ เช่น ควรจะมีความใกล้ชิดสนิทสนมกันได้เพียงใด จึงจะเป็นที่ยอมรับในสายตาของบุคคลทั่วไป (สังคม) และมีความปลอดภัยในเรื่องเพศ
- ② ความรัก เพศสัมพันธ์ เช่น ช่วยเชื่อมโยงกันอย่างไร แบ่งแยกกันอย่างไร มีผลเสียอย่างไร
- ③ นิสิตชายไปเที่ยวกลางคืน และมีเพศสัมพันธ์กับคู่เที่ยว เช่น ผู้ที่พบขณะไปเที่ยว แล้วชอบเอามาคุยให้เพื่อนรู้ ทำไมถึงเป็นเช่นนั้น
- ④ คนที่มีลักษณะเบี่ยงเบนทางเพศ เช่น เพราะเหตุใดจึงเป็นรักร่วมเพศ (เป็นเกย์ ทำไมถึงเป็น) และถ้าคนใกล้ชิดเป็นจะอันตรายหรือไม่ ถ้าคนกลุ่มนี้ต้องการมีเพศสัมพันธ์ด้วยจะลองดีไหม มีผลเสียอย่างไรบ้าง
- ⑤ ความผิดปกติทางเพศแบบต่าง ๆ เช่น ชอบอวดอวัยวะเพศ แอบมอง เกิดขึ้นได้อย่างไร (นิสิตหญิงถาม)
- ⑥ ความผิดปกติในร่างกายต่าง ๆ เช่น ผู้หญิงจะถามเรื่องประจำเดือน ความผิดปกติต่าง ๆ และการแก้ไข ผู้ชายจะถามเรื่องการสร้างอสุจิ ผลของการสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเอง ขนาดมาตรฐานขององคชาติ

ในนักเรียนได้ทำโฟกัสกรุปกับอาสาสมัครที่ทำงานกับเด็กวัยรุ่นนอกโรงเรียน และครูโรงเรียนมัธยมที่สอนระดับมัธยมศึกษา 1-3 พบว่านักเรียนวัยรุ่นนอกโรงเรียนส่วนมาก จะไม่มีความรู้เรื่องการเปลี่ยนแปลงเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น จะเรียนรู้ด้วยตนเอง และถามจากเพื่อนฝูง เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงแล้ว เช่น การมีเต้านม การมีประจำเดือน จะไม่รู้จักการปฏิบัติตน การใส่เสื้อชั้นในยกทรง การรักษาสุขอนามัยในขณะมีประจำเดือน วัยรุ่นหญิงในโรงงาน บางส่วนก็ไม่มีความรู้ในเรื่องสุขอนามัยทางเพศเช่นเดียวกัน

วัยรุ่นชาย จะไม่ได้รับการสอนมากกว่าวัยรุ่นหญิง วัยรุ่นชายจะได้ความรู้เรื่องการเปลี่ยนแปลงในวัยรุ่น ความรู้เรื่องอารมณ์เพศ การสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเอง จากเพื่อนกันเอง เพื่อนรุ่นพี่ จากหนังสือ และหนังสือการ์ตูน เมื่อถามครูเรื่องสำเร็จความใคร่ด้วยตัวเองว่าเป็นอย่างไร ส่วนมากจะโดนครูทำโทษ เพราะครูไม่ทราบว่าอยากรู้จริง ๆ หรือพูดตามเพราะความคั่นอง เมื่อครูได้ยินก็จะทำโทษก่อนจะสอบถามนักเรียนถึงสาเหตุที่ถาม วัยรุ่นชายส่วนมากจึงไม่กล้าถามพ่อแม่หรือครู

III.III เพศศาสตร์ศึกษาสำหรับคู่สมรส/พ่อแม่ ผู้ปกครอง

วัตถุประสงค์

- ① เพื่อให้คู่สมรส เข้าใจในพื้นฐานธรรมชาติของเพศชายและเพศหญิง และการปรับตัวในเรื่องเพศสัมพันธ์
- ② เพื่อให้เกิดความเข้าใจ และความสัมพันธ์ที่ดีต่อคู่สมรส ทั้งทางอารมณ์ จิตใจ และในด้านเพศสัมพันธ์ (การเร้าอารมณ์ และการตอบสนองทางเพศ)
- ③ ให้รู้จักดูแลสุขภาพในขณะตั้งครรภ์ และรู้จักเลี้ยงลูกให้มีพัฒนาการทางเพศ ที่ถูกต้องกับเพศและวัย และรู้จักดูแลให้มีความปลอดภัย จากการถูกล่วงเกินทางเพศ
- ④ เพื่อให้มีความรู้เรื่องการเปลี่ยนแปลงของวัยรุ่น เข้าใจปัญหาของวัยรุ่น และให้การปรึกษาปัญหาต่อลูกได้
- ⑤ เพื่อให้มีความรู้เรื่องความผิดปกติทางเพศ และปัญหาทางเพศ ทั้งทางด้านสุขภาพกายและทางด้านจิตใจ รู้จักวิเคราะห์ปัญหา และแหล่งที่ให้บริการแก้ไขปัญหา

ทดสอบบทเรียนสำหรับคู่สมรส/พ่อแม่

การจัดให้ความรู้ก่อนสมรสไม่ประสบผลสำเร็จ เพราะคู่สมรสจะสนใจเตรียมตัวในเรื่องอื่น ๆ เช่น เลี้ยงดู งานเลี้ยง มากกว่าการเตรียมตัวทางด้านสุขภาพ และไม่คิดว่าการสมรสของตนเองจะมีปัญหาทั้งด้านการปรับตัวในชีวิตคู่ และด้านเพศสัมพันธ์ ทางโครงการฯ ได้ร่วมกับนิสิตปริญญาโท เพื่อจัดอบรมให้ความรู้ก่อนสมรสเป็นเวลา 2 วัน ทำได้ยากมาก มีคู่สมรสมาลงชื่อไว้ประมาณ 20 คู่ แต่มาอบรมเพียง 4 คู่ คู่สมรสส่วนมากไม่นิยมเข้ารับการอบรม หรือถ้าอบรมก็ต้องการระยยะเวลาสั้น ๆ ไม่ต้องการใช้เวลามาก ความรู้ที่คู่สมรสสนใจ คือ การคุมกำเนิด โดยมีการอบรมก่อนสมรส และคู่สมรสในกลุ่มบุคลากรในโรงงานอุตสาหกรรม ดังนี้

▲ วิธีการจัดอบรม

① จัดบรรยายให้ความรู้ก่อนสมัคร (ไม่เจาะจงต้องมาเป็นคู่) 2 ครั้ง มีผู้เข้าประชุม รวม 32 คน

② การอบรมก่อนสมัคร และคู่สมัครในกลุ่มบุคลากรในโรงงานอุตสาหกรรม ได้ร่วมให้ความรู้แก่บุคลากรที่ทำงานโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งจัดทำโดยศูนย์บริการข้อมูลแรงงาน (CLIST) โดยจัดในลักษณะค่ายสัมพันธ์ “ค่ายคู่รัก” จัดครั้งที่ 1 ในวันที่ 3-4 กรกฎาคม 2542 ที่ค่ายชัยปิติ จังหวัดสระบุรี สำหรับคู่ก่อนสมัคร 15 คู่

③ จัดอบรมก่อนสมัคร “ค่ายคู่รัก” ครั้งที่ 2 ในวันที่ 8-9 สิงหาคม 2542 ที่สายธารวิศอร์ท จังหวัดชลบุรี สำหรับคู่ก่อนแต่งงาน และคู่สมัครที่แต่งงานแล้ว ไม่เกิน 15 ปี จำนวน 10 คู่

การให้ความรู้ใช้แบบการสอนแบบมีส่วนร่วมมีการบรรยายนำสั้น ๆ แบ่งกลุ่มอภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็น สรุปความรู้เพิ่มเติมและแก้ไขสิ่งที่เข้าใจผิด จัดหุ้มให้ความรู้และตอบคำถามที่ต้องการรู้ 4 หุ้ม คือ

▲ หุ้มให้ความรู้ เรื่องยาคุมกำเนิด

▲ หุ้มให้ความรู้ทางโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และเอดส์

▲ การสื่อสารทางเพศ กับคู่สมัคร

▲ ปัญหาต่าง ๆ ในระบบสืบพันธุ์ (การมีบุตรยาก มดลูกอักเสบ

การทำแท้ง)

④ การจัดอบรมแกนนำสุขภาพของบุคลากรในโรงงาน

ศูนย์บริการข้อมูลแรงงาน (CLIST) ได้จัดอบรมอาสาสมัครผู้เป็นแกนนำการดูแล สุขภาพของบุคลากรในโรงงาน โดยมีวัตถุประสงค์ให้บุคลากรในโรงงานได้รับการดูแลอย่างทั่วถึง ได้อบรมความรู้ด้านการดูแลสุขภาพและสุขภาพทางเพศให้อาสาสมัคร เพื่อให้สามารถดูแลและให้ความรู้แก่บุคลากรอื่นในโรงงานเดียวกัน ทางโครงการฯ ได้สนับสนุน

4.1 การทดสอบหนังสือบทเรียนเพศศาสตร์ศึกษา มีหัวข้อ

1. กายวิภาควิทยาและสรีรวิทยาระบบสืบพันธุ์ชาย-หญิง
2. ประจำเดือน กลุ่มอาการ ร่วมกับการมีประจำเดือน
3. การตั้งครรภ์ การแท้ง การมีบุตรยาก
4. การตอบสนองของร่างกาย ต่อการเร้าอารมณ์ทางเพศ
5. การคุมกำเนิด
6. การพัฒนาความรัก และการผูกพันในชีวิตคู่
7. การสื่อสารทางเพศ
8. โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ และเอดส์
9. การพัฒนาทางเพศ
10. การเบี่ยงเบนทางเพศ

○ จัดอบรมก่อนสมัคร “ค่ายคู่รัก” ครั้งที่ 2

❶ พบว่าคู่สมรสส่วนมากจะมีความรู้ทางด้านกายวิภาค และสรีรวิทยา พื้นฐานน้อยมากทั้งชายและหญิง จะมีความรู้ทางด้านกายวิภาคของระบบสืบพันธุ์เพียงเล็กน้อย โดยเฉพาะผู้หญิงจะไม่รู้จักลักษณะและการทำงานของอวัยวะเพศภายนอกของตัวเอง และเพศตรงกันข้าม ส่วนเรื่องระบบสืบพันธุ์ภายในนั้น แทบจะไม่มีความรู้เลย

❷ ขาดความรู้ที่ถูกต้องในด้านการดูแลตัวเอง เช่น การมีประจำเดือน

❸ มีความเชื่อผิด ๆ ในเรื่องการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และเอดส์

เช่น

3.1 การมีเพศสัมพันธ์กับคนเป็นเอดส์ อาจไม่เป็นเอดส์

3.2 ป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ได้ โดยรับประทานยาล้างท่อ

ปัสสาวะหลังร่วมเพศ

3.3 ล้างอวัยวะเพศภายในด้วยน้ำโซดา จะป้องกันโรคติดต่อทางเพศ

สัมพันธ์ได้

3.4 ต้องมีเพศสัมพันธ์กับผู้ไม่ติดโรค จะได้ถ่ายโรคออกไป ไม่ติดกับตัวเอง

④ การใช้ยาคุมกำเนิดอย่างไม่ถูกต้อง โดยคิดว่าใช้ยาคุมกำเนิดแบบฉุกเฉินจะดีกว่ายาเม็ดคุมกำเนิด เพราะได้รับยาน้อย ถ้าไม่มีเพศสัมพันธ์ก็ไม่ต้องกินยาเลย ถ้ามี 2 ครั้ง/ เดือนก็กินยาเพียง 2 ครั้งหลังมีเพศสัมพันธ์ ไม่ต้องกินทุกวันติดต่อกันตลอดเดือน นอกจากนี้การใช้ยาเม็ดคุมกำเนิดอย่างไม่ถูกต้อง อาจก่อให้เกิดปัญหาการตั้งครรภ์ไม่พึงปรารถนา และการทำแท้งซ้ำ

⑤ ขาดความรู้เรื่องการสื่อสาร และจิตวิทยาระหว่างคู่ คู่สมรสส่วนมากโดยเฉพาะผู้หญิงจะไม่เคยพูดคุยเรื่องเพศกับสามีเลย เพราะไม่กล้าและคิดว่าเป็นเรื่องที่ไม่สมควรพูด ถ้าผู้หญิงพูดจะถูกมองว่าเป็นคนไม่ดี จึงทำให้เกิดปัญหาจากการขาดความรู้พื้นฐานต่าง ๆ และการเข้าใจผิด

การขาดความรู้พื้นฐานในเรื่องการดูแลสุขภาพทั่วไปของตัวเอง และสุขภาพทางเพศ รวมทั้งความเชื่อผิดที่ได้รับต่อกันมา จึงทำให้เกิดปัญหาในระดับพื้นฐาน และปัญหาที่ซับซ้อนและยังมีผลกระทบต่อการเลี้ยงดูบุตรอีกด้วย เป็นกลุ่มที่เสี่ยงและมีอัตราการติดโรคเอดส์มากที่สุด รวมทั้งปัญหาการทำแท้งและผลแทรกซ้อนจากการทำแท้ง จึงเป็นกลุ่มที่ต้องการความรู้ และการดูแลในด้านสุขภาพเป็นอย่างมาก

○ การจัดอบรมแกนนำสุขภาพของบุคลากรในโรงงาน

① การทดสอบโปสเตอร์แสดงความรู้เรื่องเพศ 18 ภาพ พบว่า ผู้เข้าอบรมไม่เข้าใจโปสเตอร์ที่เกี่ยวกับเรื่องกายวิภาควิทยา และการทำงานของระบบสืบพันธุ์ จะต้องมีการอธิบายให้ฟัง การเปลี่ยนแปลงวัยรุ่น การมีประจำเดือน โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ต่าง ๆ จะต้องมีการมีรูปและรายละเอียดอธิบายอย่างง่าย ๆ มีเฉพาะประเด็นที่สำคัญ

② หัวข้อที่มีประโยชน์และต้องการมากที่สุด ตามลำดับคือ

1. ความรู้เรื่องการคุมกำเนิดชนิดต่าง ๆ
2. การตั้งครรภ์และการปฏิบัติตัวขณะตั้งครรภ์ การเจริญของทารกขณะอยู่ในครรภ์
3. ความรู้เรื่องระบบสืบพันธุ์ และการป้องกันความผิดปกติ การดูแลรักษาความสะอาด
4. การมีบุตรยาก การแก้ไข
5. ประจำเดือนปกติ ประจำเดือนไม่ปกติ และปัญหาต่าง ๆ
6. มะเร็งเต้านม มะเร็งปากมดลูก
7. ความรู้เรื่องโรคเอดส์ การป้องกัน และการอยู่ร่วมกับผู้ป่วย
8. การตรวจสุขภาพก่อนแต่งงาน
9. การเตรียมตัว เพื่อไปตรวจภายใน
10. วัคซีนประจำปี
11. การร่ำอารมณ์ทางเพศ
12. ความรู้เรื่องเพศศาสตร์ศึกษา
13. การพัฒนาทางร่างกาย และจิตใจในด้านเพศ

③ เรื่องที่ต้องการให้ปรับปรุงแก้ไข

- 3.1 อยากให้มีรูปภาพประกอบเกี่ยวกับวิธีคุมกำเนิดแบบต่าง ๆ
- 3.2 อยากให้เพิ่มเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพเมื่อตั้งครรภ์ และอาหาร

การกิน

- 3.3 ให้เพิ่มการอธิบายเกี่ยวกับรูปภาพ กราฟ ดูแล้วไม่เข้าใจ
- 3.4 ให้เพิ่มเนื้อหาและเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับเพศศาสตร์ศึกษา

มากขึ้น ปรับจากเล่มใหญ่ให้เป็นเล่มเล็กลงสะดวกในการพกพา นำไปอ่านในที่ต่าง ๆ ได้

- 3.5 อยากให้เพิ่มรายละเอียดเกี่ยวกับเชื้อโรคเอดส์ในหนังสือเล่มนี้ด้วย
- 3.6 อยากให้มีรูปภาพมากกว่านี้
- 3.7 อยากให้เพิ่มรูปภาพเกี่ยวกับการคุมกำเนิดแบบต่าง ๆ และวิธีใช้

3.8 ขอให้ทำเป็นเล่มเล็ก ๆ แยกออกมาแต่ละเรื่อง ใส่เนื้อหาในแต่ละเรื่องให้มากที่สุด

▲ กิจกรรมสำหรับพ่อแม่ / ผู้ปกครอง

① จัดบรรยายความรู้เรื่องเพศสำหรับผู้ปกครอง เรื่อง "ทันโลก ทันลูก เรื่องเพศ" โดยชมรมเพศศาสตร์ศึกษา ในวันอาทิตย์ที่ 22 กุมภาพันธ์ 2541 มีผู้เข้าฟังบรรยาย 80 คน มีผู้ปกครองที่ให้ความสนใจมากมาร่วมฟังเป็นคู่ทั้งสามีภรรยา

② จัดเสวนาผู้ปกครองพบกับครู ในวันที่ 12 กันยายน 2542 ที่โรงเรียนหาดอมราอักษรลักษณ์วิทยา สำหรับผู้ปกครองที่ต้องการถามปัญหา หรือต้องการความรู้ วิธีการที่จะตอบปัญหา หรือคุยเรื่องทางเพศกับลูก

③ จัดเสวนาเรื่องปัญหาทางเพศและการแก้ไข ที่ โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ เพื่อให้ผู้ปกครองเข้าใจเรื่องเพศศาสตร์ศึกษาในชีวิตประจำวัน (ความรู้เรื่องเพศในคู่สมรส ปัญหาและทางแก้ไข) และเพื่อให้ผู้ปกครองได้มีความรู้เรื่อง การเปลี่ยนแปลง ในวัยรุ่น ทางด้านร่างกาย อารมณ์ และสังคม เข้าใจปัญหาต่าง ๆ ของวัยรุ่น วิธีการแก้ไข ปัญหา ตอบปัญหาที่ผู้ปกครองถามมา

④ บรรยายให้ความรู้เรื่องเพศแก่ผู้ปกครอง ในวันประชุมพบผู้ปกครอง นักเรียนมัธยมต้น วันที่ 6 พฤษภาคม 2542 จำนวนประมาณ 500 คน และผู้ปกครอง นักเรียนมัธยมปลาย ประมาณ 500 คน ในวันที่ 9 พฤษภาคม 2542 ได้ชี้แจงผู้ปกครอง ถึงความสำคัญ และประโยชน์จากการสอนเพศศึกษาในโรงเรียน ได้ทำการสำรวจทัศนคติของผู้ปกครอง เรื่องการสอนเพศศาสตร์ศึกษา ในโรงเรียน และการพูดคุยให้ความรู้กับลูกที่บ้าน

⑤ จัดบรรยายแก่ผู้ปกครองนักเรียนอนุบาล โรงเรียนอนุบาลมณีรัตน์ วันที่ 23 มกราคม 2543 มีผู้ปกครองเข้าฟัง ประมาณ 300 คน ให้ความรู้เรื่องการพัฒนาการทางเพศของเด็กวัย 3-6 ปี และการป้องกันอันตรายจากการล่วงเกินทางเพศ

⑥ บรรยายให้ความรู้ เรื่อง การเปลี่ยนแปลงในวัยรุ่น และแนวทางแก้ปัญหา ในหัวข้อเรื่อง “บ้านร้อน บ้านร้าง และบ้านรัก” ให้ผู้ปกครองนักเรียนมัธยมต้น ประมาณ 500 คน และมัธยมปลายประมาณ 500 คน โรงเรียนหาดอมราอักษรลักษณ์วิทยา ตอบปัญหาที่ผู้ปกครองถามมา

▲ ข้อมูลที่ได้จากการบรรยายสำหรับกลุ่ม พ่อแม่ ผู้ปกครอง ในโอกาสต่าง ๆ

① พ่อแม่จะเอาใจใส่ดูแลลูกในด้านพัฒนาการทางสมอง ต้องการให้ลูกเป็นเด็กฉลาด เรียนดี และส่งเสริมให้มีความสามารถพิเศษอื่น ๆ ทางกีฬาประเภทต่างๆ ดนตรี และร้องเพลง

② พ่อแม่ส่วนใหญ่มาก จะกลัวลูกมีความเป็ยงเบนทางเพศ ในลักษณะที่เป็นรักร่วมเพศโดยเฉพาะลูกชาย แต่ไม่ค่อยมีความรู้หรือกลัวความเป็ยงเบนในพฤติกรรมอื่นๆ เช่น ถ้ามอง ชอบอวดอวัยวะเพศ

③ พ่อแม่ส่วนมากจะไม่คิดว่าการเลี้ยงดูของพ่อแม่ และพฤติกรรมของพ่อแม่ จะมีอิทธิพลต่อการพัฒนาทางบุคลิกภาพ และการพัฒนาทางเพศแก่ลูก และยังเป็นปัจจัยสำคัญก่อให้เกิดปัญหา ความเป็ยงเบนทางเพศของลูกในลักษณะต่าง ๆ มักจะคิดว่าเป็นความผิด หรือความไม่ดีของตัวเอง ไม่ใช่ผลจากการเลี้ยงดู

④ พ่อแม่ส่วนมากไม่มีความรู้เรื่องการเลี้ยงดูลูก ให้ถูกกับการพัฒนาการทางเพศของเด็ก บางคนก็จะเลี้ยงดูอย่างเคร่งครัดจนเกินไป ทำให้โห้ที่เด็กมีความสนใจอยากรู้ อยากเห็นเรื่องเพศ ซึ่งเป็นพัฒนาการปกติตามวัย ทำให้การพัฒนาการหยุดชะงัก และเกิดปัญหาตามมาภายหลัง

⑤ พ่อแม่ที่มีลูกอยู่ในวัยเด็กเล็ก หรือลูกชายจะไม่ค่อยสนใจ หรือตระหนัก ในเรื่องการล่วงเกินทางเพศ ส่วนมากจะเอาใจใส่และระวังเฉพาะลูกสาว ในขณะที่ลูกย่างเข้าสู่ วัยสาวแล้ว แสดงถึงความไม่ตระหนักว่าลูกเล็ก ๆ ไม่ว่าหญิงหรือชายก็อาจถูกล่วงเกินได้